ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

№ 70 (10.319).

1992 йил 23 апрель пайшанба

Баҳоси 1 сўм.

• Дала ишлари кундалиги

ИККИНЧИ БАҲОР

НОҲИЯ агросаноат бошқармаси раисининг биринчи муовини Шарофиддин Нурмуҳаммедов билан Навоий номли давлат хўжалигида ишимизни барвақтроқ тугалладигу, тўғри Оҳангаронга йўл олмоқчи бўлиб турганимизда, Шарофиддин «юринг, бир йўла «Бирлик»ка ҳам ўтиб келамиз, сиз ҳам у ерда анчадан бери бўлмагандирсиз» деб машинасини ижара жамоасига бурди. У ерга етиб борганимизда идорада котиба қиздан бўлак ҳеч кимни тополмадик. На ҳисобчи, на иқтисодчи, на раис бор эди. Котиба қиз саволимизга рўйхуш бермай жавоб қилди:

— Ҳозир идорада ўтирадиган пайт эмас-ку, уёққа қаранг,— у кўзи билан ташқарини кўрсатди,— дала чорлаяпти одамларни, ахир унинг бир куни йилни боқади, раисдан тортиб ҳисобчигача далада, мен ҳам ҳозир карам экишга бораман, ноҳияга маълумотнома бериш учун бирров кирувдим, ҳа, раис, керак бўлса омборхонага бир бош суқиб ўтинглар, балки ўша ердадир...— У чиқиб кетди.

Омборга бордик. Бу ерда Пискент, Оққўрғондан келган тиркачли тракторларга картошка юкланаётган экан. Оҳангароннинг ўзидаги хўжаликларга картошка уруғи етишмаётган бир пайтда бошқа ноҳияларга уруғ бериш? Ажабланганимизни омборчи йигит сезди шекилли изоҳ берди.

— Уруғни бултуроқ ғамлаб қўйгандик, ўзимизга етиб-ортади, ортиқчасининг килосини беш сўмдан сотаяпмиз. Ўзимизнинг ноҳиядагилар ҳам олиб кетишди...

Раисни излаб кетдик. Ғаллазорларни кузатиб юрган бригадир Петр Ненаковга дуч келдик. 650 гектар ерга арпа ва буғдой экишибди, минерал ўғитлар билан озиқлантирилган майдонларда кўм-кўк ғалла экини киши кўзида қувонч уйғотади. Маълум бўлишича, раис ҳозиргина от миниб нариги бригадага ўтиб кетибди.

— Ҳосил чўғини чамаладик,— деди Петька.— Гектаридан ўн етти ярим центнердан хирмон тушса керак, ноумид шайтон...

Кейинги пайкалда Тўлқин Каримов ва Садир Тўрабеков деган бригада бошлиқлари билан учрашдик. Уларнинг жамоалари 45 гектардан кўпроқ ерга пиёз экиб бўлишибди. Кўзда 40 гектар ерга беда уруғи сепишган экан. Ҳозир барқ уриб турипти. Раисни сўрадик. Картошкачилик бригадасида дейишди. Яккашийпонга жўнадик. Бу ерда иш янада қизғин. Бригада отахони Содиғали Раҳмонов, уни кўпинча уста деб атар эканлар. Олти гектардан мўлроқ ерга картошка экибди.

Мен бу кекса деҳқонни жуда яхши танийман, ўтган йили ҳар гектар майдондан 25 тоннага етказиб ҳосил етиштирган, анча инсофли одам.

«Бирлик» ижара жамоаси бултур кўкламда собиқ Будённий номли давлат хўжалигидан ажралиб чиқди ва бир йил ўтгач жамоанинг экин майдони 210 гектарга кўпайди, ғаллазорларга 100 гектар ер қўшилди, боғнинг ўзи 70 гектарга етди. Одамларга 100 килодан, жами 10 тонна буғдой улашилди. Улар давлатга 1250 тонна картошка, 2200 тонна сабзавот, 125 тонна полиз маҳсулотлари, 150 тонна ғалла, 15 тонна гўшт, 120 тонна сут, бир тонна пилла топширдилар. Энг муҳими одамлар хурсанд.

Ниҳоят раисни топдик.

— Бу йил менинг иккинчи баҳорим,— деди Анорбой Каримов,— бинобарин тиним билмай ишламоқ керак. Ахир ҳамма умид деҳқондан-ку. Соф даромадимиз бир ярим миллиондан ортиши зарур. Бу нарсаларни фақат идорада ўтириб, амалга ошириб бўлмаслигини биласизлар...

Мен идорага келиб ўтган йили иш якунлари билан қизиқдим. 635 минг сўмлик соф даромад... Бунга қандай эришилди? Аввало маҳсулотнинг таннархини арзонлаштиришга жиддий эътибор берилди. Натижада бултурги ҳар центнер дон 40 сўм 76 тийинга, сабзавотники 14 сўм 19 тийинга, қовун-тарвузники 10 сўм 48 тийинга, картошканики эса 67 сўм 14 тийинга тўғри келди. Албатта, кўп меҳнат сарфламай топилган мўл ҳосил кузга бориб жамоа кассасига мўмай даромад бўлиб тушди. Ижара жамоаси ғаллачиликдан 124 минг, картошкадан 206 минг сўм, сабзавотчиликдан 197 минг сўм, полизчиликдан 25 минг сўм соф даромад олди.

— Ҳали қиладиган ишларимиз кўп,— дейди А. Каримов.— 250 гектардан кўпроқ янги ер очилиши керак. Аммо экинзорларимиз сувнинг адоғида. Янги сув йўллари очиш, сув манбалари излаш лозим.

«Бирлик» ижара жамоаси бугун ёлғиз Оҳангарондагина эмас, ҳатто вилоятда ҳам оғизга тушиб қолди. Бунда ишчилар Ҳакима Зиёвуддинова, Қўлдош Бойчўпонов, Тўлқин Каримов, Содир Тўрабеков ва Петр Ненаковларнинг ўз ўрни ва мавқеи бор.

«Бирлик» ижара жамоасининг иккинчи баҳори самарали ва салмоқли бўлишига шубҳа йўқ.

Мўмин ҚАЮМОВ.

ЭРКИН ҚИШЛОҒИДА ҚЎШ БАЙРАМ

Зангиота районидаги Эркин қишлоғи эрталабдан бошлаб ўзгача тус олди. Ёш келинчаклар кўчаларга сув сепиб, супуришди. Аҳоли карнай-сурнай, ноғора садолари янграб турган янги ташкил қилинган Эркин қишлоқ шўросининг биноси томон кела бошлади. Бунинг боиси бор албатта. Илгариги Свердлов қишлоқ шўроси эндиликда иккига бўлиниб, бирига Зангиота қишлоқ шўроси номи берилди. Иккинчиси эса Эркин қишлоқ шўроси деб атала бошланди.

Илгари Свердлов қишлоқ шўроси ҳудудида 26 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қиларди. Январь, февраль, март ойларида қишлоқ шўросига бирор-бир ҳужжат сўраб келувчилар ниҳоятда кўпайиб кетарди. Фараз қилайлик, идорага кунига жами аҳолининг бир фоизигина келса, кишилар соатлаб навбат кутиб қолишарди. Бундан ташқари шундай катта ҳудуддаги аҳоли таъминотини яхшилаш, маданий-маиший бинолар қуриш ва бошқа тадбирларни ўтказишда ҳам қийинчилик туғиларди. Биз янги қишлоқ шўросининг раиси Анвар ака Маслоновни суҳбатга тортдик.

— Бу иш халқимиз учун айни муддао бўлди. Эндиликда кишилар қишлоқ шўросига узоқларга қатнаб юришмайди.

— Шу билан бирга айрим муаммоларнинг ҳал бўлиши ҳам осонлашса керак?

— Фикрингизга қўшиламан, янги ташкил этилган Эркин қишлоқ шўроси ҳудудида 11 минг аҳоли, яъни 2 мингга яқин оила истиқомат қилади. Қишлоқ шўроси ҳудуди анча ихчамлашди. Эндиликда кишиларнинг турмуш шароитларини яхшилаш ва бу борадаги муаммоларни ҳал қилиш масаласи ҳам анча енгиллашади. Масалан, бизда 90 фоиз хонадон газлаштирилган. Яна кўп жойларга ичимлик суви олиб келиш керак. 300 ўринли клуб биноси қурилишини бошлаганмиз. Ушбу иншоотни ҳам яқин вақт ичида қуриб ишга тушириш ниятидамиз. Бундан ташқари қишлоғимизнинг бош планини қайта кўриб чиқишимиз лозим. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишни ҳам яхшилаймиз. Шу билан бирга бизнинг ҳудудимизда 20 га яқин ташкилот, 3 та ўрта мактаб, 7 та фельдшер-акушерлик пунктлари мавжуд. Биз ушбу ташкилотлар билан ҳам алоқани тубдан яхшилаш ниятидамиз.

— Анвар ака, сиз илгари Свердлов қишлоқ шўросига раислик қилган эказсиз. Айтинг-чи, ўз фаолиятингизда нималарга суянасиз?

— Биласизми, биринчидан, мен кўпинча халққа, қолаверса, уларга бошчилик қилаётган маҳалла қўмиталарининг раисларига суянаман. Бахтимизга шундайлар кўпчиликни ташкил этади. Масалан, «Қуёшли» номли маҳалла қўмитасининг раиси Убайдулла ака Абдуллаев, «Туркистон» маҳалла қўмитасининг раиси Юсуф ака Абдувалиевлар шулар жумласидандир.

...Столлар турли хил таомлар билан безатилган. Дарвоқе, бугун бу ерда Наврўз байрами ҳам ўтказилаётир. Шу муносабат билан Наврўз таомлари, сумалак дастурхонга тортилди. Демак, бугун қишлоқда қўш байрам.

Аҳоли йиғилгач, бу ердагиларни Зангиота районининг ҳокими Ж. Ж. Маликов янги Эркин қишлоқ шўросининг очилиши ва Наврўз байрами билан табриклади. Даврада ўйин-кулгу, куй-қўшиқ янгради.

Тантанали йиғилишда Тошкент вилояти ҳокими С. Д. Сайдалиев иштирок этди.

Н. РАФИҚОВ.

● СУРАТЛАРДА: тантаналардан лавҳалар.

В. ХАРИТОНОВ суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Н. Р. ЮСУПБЕКОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАН ВА ТЕХНИКА ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Нодирбек Рустамбекович Юсупбеков Ўзбекистон Республикаси фан ва техника давлат комитетининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ

1992 йил 21 апрель.
Тошкент шаҳри,

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ О. А. АЛИМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йил ҳалол меҳнат қилганлиги, республика халқ хўжалигини ривожлантиришдаги хизматлар ва фаол ижтимоий фаолияти учун Ўзбекистон Табиатни муҳофаза қилиш жамияти республика Кенгаши Раёсатининг раиси ўртоқ Ориф Алимович Алимов Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 21 апрель.

Ўзбекистон—Туркия

БИРГА ИШЛАСАК ДАРД ЧЕКИНАДИ

Бундан чамаси икки ойча аввал Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирлиги ходимлари бошчилигида бир қатор шифокорлар Туркия мамлакатига бориб, уларнинг ҳаёти, яшаш шароити, хусусан тиббиёт соҳасидаги ютуқлари билан танишиб қайтишган эди.

Куни кеча Туркия соғлиқни сақлаш вазири жаноб Йилдирим Актуна бошчилигидаги меҳмонлар Тошкентга ташриф буюрдилар. Дастлаб уларни республика соғлиқни сақлаш вазирлигида вазир Шавкат Каримов бошлиқ тиббиёт соҳаси вакиллари мамнуният билан кутиб олдилар. Мулоқот чоғида Ш. Каримов икки мамлакат алоқаларининг йўлга қўйилиши ҳар томонлама наф келтиришини таъкидлади. Вазирнинг қайд этишича, Туркия сафаридан қайтгач, кўплаб самарали ишлар амалга оширилди. Яқин кунларда 200 нафар йигит-қиз Туркияга юборилди. 1-Тошкент тиббиёт билимгоҳининг ректори, профессор Турғунпўлат Даминовнинг эътироф этишича, билимгоҳда 5 йил ўқиган талабаларни 6-курсни давом эттириш учун Туркия тиббиёт билимгоҳига юборишга қарор қилинган. Шунингдек, 1-курсни тамомлаганлар эса турк тили ўргатиш марказида ўқитилиб, яна қайта 1-курсдан ўқишни давом эттиришлари учун Туркияга юбориладиган бўлди. Бу, албатта, талабалар билимини мустаҳкамлаш шифокорлик касбини янада чуқурроқ ва пухта эгаллашлари учун қилинаётган эзгу ишдир. Режалаштирилган бу масалани Анқара тиббиёт дорилфунуни ректори Семи Баскан ҳам маъқуллади.

Ҳозир жумҳуриятимизда турк тилини ўргатувчи махсус мактаблар очилиши кўзда тутиляпти. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, туркиялик ишбилармонлар беморларни даволаш дори-дармонлар ишлаб чиқарувчи қўшма корхоналар бунёд этишга алоҳида аҳамият беришяпти. Жумҳуриятимиз ҳудудида эса мана шундай қўшма корхоналарни бунёд қилиш учун 40 га яқин жой белгиланди.

Туркия ҳамда Ўзбекистон соғлиқни сақлаш соҳаси ходимлари турли хасталиклар бўйича анжуманлар ўтказиш олимлар тажрибаларидан фойдаланиш ҳамда уларни амалда қўллашга келишиб олишди.

Қизиқарли мунозаралардан сўнг мезбонлар меҳмонларга эсдалик совғалари, шунингдек Отатурк сиймоси акс эттирилган гиламча ҳадя этишди.

Шундан сўнг меҳмонлар Семашко номидаги саломатликни тиклаш ва физиотерапия илмий-текшириш институтининг клиникасига боришди. Шифобахш гиёҳлар масканини кўздан кечиришди. Клиниканинг 7 та бўлимдан ташкил топган болалар бошқармасидаги даволаш усуллари билан яқиндан танишишди. Улар шу куни Қибрай санаторийсини ҳам бориб кўрдилар.

Туркия тижорат фирмаларининг бош директори, доктор Сабохиддин Алпан бошлиқ бир гуруҳ эса Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирининг муовини Баҳодир Умрзоқов ҳамкорлигида Қибрай ноҳиясида жойлашган бир марта қўлланадиган шприцлар ишлаб чиқарувчи «Медиз» акционерлик корхонасида бўлишди. Корхона бошқарувининг раиси Саидикром Аҳроров, корхона директори Анвар Толипов, тижорат ишлари бўйича директор муовини Абдуғофур Юсупов меҳмонларни қўлга киритилаётган ютуқлар билан таништирдилар.

Доктор Сабоҳиддин Алпан ҳамда Саидикром Ахроров «Медиз» корхонасидан унча узоқ бўлмаган жойда тиббий техника жиҳозлари ҳамда дори-дармонлар ишлаб чиқарувчи қўшма корхона қуриш режаларини кўриб чиқишди.

Ишонамизки, амалга оширилиши мўлжалланаётган хайрли ишларнинг барчаси ижобий ҳал этилиб, эзгу мақсад йўлида қилинаётган ҳаракатлар албатта амалга ошади.

Р. УСМОНОВА.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ МАШИНАСОЗЛИК КОНЦЕРНИ МАШИНАСОЗЛИК КОРХОНАЛАРИНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Тармоқда кўп йил ҳалол меҳнат қилганлиги, юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганлиги ва жамоат турмушидаги фаол иштироки учун қуйидагиларга

(ТОШКЕНТ ШАҲРИ БЎЙИЧА)

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИЛСИН:

Левченко Анатолий Филиппович — Тошкент абразив заводининг директори

Чичильникер Борис Самойлович — «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош муҳандисининг ўринбосари

Қосимов Ботир Ғафорович — «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасининг токари

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Бродский Арон Хаймович — Тошкент абразив заводи қолиплаш цехининг устаси

Ибодуллаев Музаффар Мустафоевич — Тошкент абразив заводининг таъмирловчи чилангари

Иброҳимов Қаҳрамон Зуфарович — «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси халқ истеъмоли моллари корхонасининг бўёқчиси

Макурин Валентин Павлович — «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳайдовчиси

Мовшиц Аркадий Александрович — «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасининг цех бошлиғи

Садритдинов Фаёз Шарафутдинович — «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасининг токари

Ҳасанова Маҳпират — Тошкент абразив заводининг ишчиси

Эшметов Маҳкам — Тошкент абразив заводининг абразив буюмлар қолипловчиси

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1992 йил 21 апрель.

• Чўлпон таваллудининг 95 йиллиги олдидан

«...КИ СЕН ҲАМ ҲУР ТУҒИЛҒОНСЕН!»

ШУ КУНЛАРДА жумҳуриятимиз адабий жамоатчилиги халқимизнинг улуғ фарзанди, XX аср ўзбек адабиётининг энг ёрқин сиймоларидан бири, қатағон даврининг қурбони Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпон (1897—1938) таваллудининг 95 йиллигини муносиб нишонлаш учун пухта тараддуд кўрмоқда. Куни кеча Ўзбекистон Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Адабиёт институти ва жумҳурият Ёзувчилар уюшмаси ташаббуси билан ўтказилган илмий анжуман ана шу санага бағишланган илк тадбир бўлди.

Анжуманни Ўзбекистон Фанлар академиясининг вице-президенти, академик И. Искандаров кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг тўпланганлар таниқли адабиётшунос олим ва ёзувчиларнинг мазмундор маърузалари ҳамда қизиқарли фикр-мулоҳазаларини тингладилар. Жумладан, олимлардан С. Мамажоновнинг «Чўлпон шеъриятида туйғулар ва образлар», М. Қўшжоновнинг «Кеча ва кундуз» романи — ўзбек реалистик насрининг мумтоз намунаси», Э. Каримовнинг «Сиёсий тузум инқирози ва санъат абадияти», Н. Владимированинг «Чўлпон — ҳикоянавис», Н. Каримовнинг «Шекспир ва Чўлпон» мавзуларидаги чиқишлари ва илмий ахборотлари катта қизиқиш билан тингланди.

Шунингдек Ўзбекистон халқ ёзувчиси П. Қодиров, халқ шоири Шукрулло, адабиётшунос олим И. Султон, кекса отахон Ғулом Қодиров, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг котиби Г. Нуруллаеванинг фикр-мулоҳазалари ва хотиралари ҳам Чўлпон истеъдодининг ихлосмандларида унутилмас таассурот қолдирди.

— Чўлпон ижодида Ўзбекистоннинг мустақиллиги ва эрки учун кураш ғоялари бўртиб кўринади,— деди ўз маърузасида филология фанлари номзоди И. Ҳаққулов.— Шу боисдан ҳам шоирнинг қалбимиздан мустаҳкам ўрин олган «Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!», «Кишан кийма, бўйин эгма, ки сен ҳам ҳур туғилғонсен» сингари ўлмас сатрлари халқимизни ўзлигини англашга, ҳар қандай зулм ва адолатсизликка қарши дадил ва мардонавор кураш олиб боришга даъват этади.

Сўнгра шоирлардан Азим Суюн ва Тўлан Низом Чўлпонга бағишланган шеърларидан ўқиб беришди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси қошидаги «Турон чечаги» дастасининг лирик хонандаси Ф. Муқимов ўз қўшиқлари билан анжуманга файз киритди.

Йиғилишда Ўзбекистон Президентининг маслаҳатчиси Б. А. Назаров иштирок этди.

Р. ҒАНИЕВ.

МАВЗУГА ҚАЙТИБ

«МЕН ҲАҚЛИГИМГА ИШОНАРДИМ»

РЎЗНОМАНИНГ 1992 йил 7 апрель сонида муаллиф Эсон Қосимовнинг «Мен ҳақлигимга ишонардим» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Унда «пахта иши» бўйича қамалган Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» жамоа хўжалиги раиси Қозоқбой Соттибоевнинг бир неча йиллик жабр ситамлардан сўнг оқланиб, яна ўз ишига қайта тикланганлиги хусусида сўз юритилади.

Мақолада Қозоқбой Соттибоев оқланганидан сўнг унга етказилган моддий зарар Ўзбекистон Олий суди томонидан ундириб берилганлиги ва ҳатто енгил автомашина билан мукофотланганлиги қайд этилган. Лекин машина ким томонидан берилганлиги аниқ айтилмаган. Аслида енгил автомашина район ҳокимлиги томонидан ажратилган. Ишлаб чиқариш илғорларига ажратилган 10 та енгил автомашинанинг бири Қ. Соттибоевга берилган.

БОСИЛМАГАН ХАТЛАР ИЗИДАН

МАЪЛУМОТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

Рўзномамизга Ангрен шаҳар, Облиқ қишлоғида истиқомат қилувчи Т. Шералиевдан мазкур ҳудудда турли жиноятлар содир этилаётганлиги, шаҳар ИИБ ходимларининг эса бу борада етарли иш олиб бормаётганликлари ҳақида хат келганди.

Биз бу мактубни ўрганиб, зарур чора-тадбирлар белгилаш учун Ангрен шаҳар ИИБга жўнатгандиқ.

Қуйида Ангрен шаҳар ИИБ бошлиғи ўринбосари А. Юсупов имзоси билан олинган жавобни чоп этмоқдамиз:

«Ангрен шаҳар Ички Ишлар бўлими Теша Шералиевнинг шикоятида баён қилинган фактлар тасдиқланганлигини маълум қилади.

Ҳақиқатдан, 1990—1991 йиллар давомида мўйнали ҳайвонлар боқувчи хўжалик ҳудудида бир неча марта ўғирлик содир бўлган. Бу ўғирликлар юзасидан Ангрен шаҳар Ички ишлар бўлими томондан ўнга яқин жиноий иш қўзғатилган.

Бу жиноий ишлар устида текшириш олиб борилмоқда. Текширув натижасида ўғирликнинг содир бўлиш сабаблари аниқланиб, техник томондан суст жиҳозланганлиги ва маҳкама қоровулларининг ишга совуққонлик билан қараганликлари маълум бўлди. Ички Ишлар бўлими тавсиясига биноан мўйнали ҳайвонлар боқувчи хўжаликни «Артур» тижорат фирмасининг 12 ходими 1991 йилнинг ноябрь ойидан бошлаб қўриқламоқда. Шу кунгача бирор марта ҳам ўғирлик содир бўлмаган.

29 октябрь 1990 йил «Ўзбекпахтақурилиш» корхона бирлашмаси ёрдамчи хўжалигининг қоровули А. Ғаниев ўлдирилган. Бу жиноят юзасидан Ўзбекистон республикаси жиноят мажмуасининг 81-моддасига биноан иш қўзғатилган. Ишни ҳозир катта терговчи А. Алиев олиб бормоқда.

Ангрен шаҳар халқ суди томонидан 17.03.1991 йил Ш. Юсуповнинг 2 та сигирини ўғирлаган Ю. Аббосов 2 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Революционер кўчаси, 4 уйда истиқомат қилувчи К. Мадраимовнинг сигири номаълум шахс томонидан ўғирланган. Бу иш юзасидан жиноий иш қўзғатилиб, у жиноят қидирув бўлими ходими А. Ашурматовга топширилган.

Ҳозир Облиқ қишлоғида милиция участка инспектори А. Рустамов ишламоқда. Инспектор томонидан жиноятчиликнинг олдини олиш учун зарур тадбирлар ўтказилмоқда».

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҚАРОРИГА ШАРҲ

● «Ўзбекистон овози» рўзномасининг шу йил 21 апрель сонида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаган ҳарбий хизматчиларни қуролли кучлар, чегара ва ички қўшинлар сафларидан заҳирага бўшатишҳамда фуқароларни ҳақиқий ҳарбий ва муқобил хизматга навбатдаги чақириш тўғрисида»ги қарори эълон қилинган эди. Бугун ушбу қарорнинг шарҳи билан танишасиз.

● Мустақил Ўзбекистон халқ танлаб олган йўлдан ишонч билан бормоқда. Жуда кўп ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маданий муаммолар ҳал этилмоқда, уларнинг орасида мудофаа сиёсатига тааллуқли муаммолар ҳам бор. Бу соҳада сўнгги йилларда кўп ўзгаришлар бўлди. Бундай ўзгаришлар аввало Ўзбекистон Республикаси фуқароларини ҳақиқий ҳарбий хизматга чақиришга тааллуқлидир. Ишонч билан айтиш мумкинки, армияга чақирилган йигитлар фақат республикамиз ҳудудида хизмат қиладилар.

Вазирлар Маҳкамасининг «Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаган ҳарбий хизматчиларни қуролли кучлар, чегара ва ички қўшинлар сафларидан заҳирага бўшатиш ҳамда фуқароларни ҳақиқий ҳарбий ва муқобил хизматга навбатдаги чақириш тўғрисида»ги қарори яқиндагина қабул қилинди. Республикамизда бундай қарор биринчи марта қабул қилинди. У «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонунга, шунингдек Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида қатнашувчи давлатлар бошлиқлари кенгашининг 1992 йил 14 февралда Минск шаҳрида ва шу йил 20 март куни Киев шаҳрида тузилган ҳарбий масалаларга доир битимларига мувофиқ равишда қабул қилинди.

Қарорга мувофиқ шу йилнинг май—июнь ойларида 1965—1974 йилларда туғилган, чақириқ кунигача 18 ёшга тўладиган ва ҳарбий хизматга чақиришни кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган фуқаролар ҳақиқий ҳарбий хизматга ва муқобил хизматга чақириладилар.

Қарорда Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги зиммасига катта масъулият юкланган. Вазирлик Ўзбекистон Республикаси ҳарбий қисмларига ва қуролли кучлар қўшилмаларига, Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардияси бригадасига, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик ташкилотининг чегара қўшинларига, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг ички қўшинларига ҳамда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг республика ҳудудида жойлаштирилган стратегик кучларига уларни бутлашнинг экстерриториал қоидасини ҳисобга олиб, фуқароларни ҳақиқий ҳарбий хизматга чақиришни амалга оширади. Бизнингча, бу мазкур ҳужжатнинг энг муҳим бандларидан биридир.

Ҳужжатда яна бир муҳим банд борки, унда ихтиёрийлик асосида ёки битим асосида «мустақил республикамиз фуқароларини ҳарбий хизматга чақириб, уларни бирлашган қуролли кучларнинг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига кирувчи давлатлар ҳудудида жойлашган стратегик кучларига, шунингдек Ғарбий ва Шимолий қўшинлар гуруҳларига, Қора денгиз флоти ва Каспий флотилияси қисмларидан ташқари ҳарбий денгиз флотига юборишга рухсат этилиши тўғрисида гап боради.

Офицер — армияда асосий шахс. Армияни офицерларсиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Шу сабабли мустақил Ўзбекистон қуролли кучлари учун туб миллатга мансуб шахслардан офицерлар тайёрлашга муҳим аҳамият берилмоқда. Республикамиз ҳудудида жойлашган барча олий ҳарбий билим юртлари Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқий ихтиёрига ўтганлигини айтиб ўтиш ўринлидир. В. И. Ленин номли Тошкент олий умумқўшин командирлари тайёрлаш билим юрти, Тошкентдаги олий танк командирлари билим юрти ҳамда Республика Олий Кенгаши номидаги Самарқанд олий автомобиль билим юрти шулар жумласидандир. Буларнинг ҳаммаси илгари СССР Мудофаа вазирлигига бўйсунар эди.

Олий ҳарбий ўқув юртларига кирувчиларни аниқлаш лозим. Ҳукумат Халқ таълими вазирлигига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимиятларига йигитларни саралаб танлаб олиш ва уларни ҳарбий ўқув юртларига юборишга доир зарур тадбирларни амалга оширишни топширди.

Қабул қилинган қарорда чақириқ комиссияларини тузишга катта эътибор берилган, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоят, шаҳар ва район ҳокимларининг ўринбосарлари бу комиссияларнинг раислари этиб тайинланадилар. Чақириқ комиссияларига катта ҳуқуқлар берилган. Комиссиялар оиладаги кенжа ўғил бўлмиш фуқарони, агар унинг акалари ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаётган, ўтаб бўлган тақдирда ёки қонуний асосларда чақириқдан озод этилган тақдирда бундай фуқарони, оилада меҳнатга лаёқатли қизлар бўлган тақдирда ҳам шу оиладаги бирдан-бир ўғил бўлган фуқарони, акалари муддатли ҳарбий хизматни ўташ чоғида ҳалок бўлган ёки вафот этган йигитларни муддатли ҳарбий хизматга чақиришдан озод қилиб, заҳирага ўтказишлари мумкин.

Чўпонлар шу лавозимда ишлаётган даврда муддатли ҳарбий хизматга чақирилмайдилар. Бир оилада икки ёки ундан ортиқ ака-ука бир вақтнинг ўзида армияда хизмат қилишига йўл қўйилмайди, эгизаклар ва ихтиёрий равишда хизмат қилиш истагини билдирганлар бундан мустаснодир. Қонуний никоҳдан ўтган йигитлар уларнинг оиласи доимий истиқомат қиладиган жойга мумкин қадар яқин жойлашган қисмларга ва қўшилмаларга юбориладилар. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг олий ва ўрта махсус ўқув юртларига ўқишга кирган йигитларни ҳарбий хизматга чақириш кечиктирилади.

Қуролли кучлар сафларида хизмат қилиш ҳар бир фуқаронинг ўз Ватани олдидаги муқаддас бурчи ва вазифасидир. Армияда йигитлар ўзларининг касб маҳорати ва ҳарбий тайёргарлигини мунтазам ошириб боришлари, чиниқишлари лозим. Улардан Ватан, халқ мамлакатнинг тинч меҳнатини муҳофаза этишни талаб қилади. Лекин шуни ҳам айтиш керакки, республикамиздан армияга чақирилган айрим йигитлар ўзбошимчалик билан, ғайриқонуний асосда қисмларни ташлаб кетганлар. Улар ота-оналарининг ишончини ҳам, республика ишончини ҳам, ўз командирлари ишончини ҳам оқламадилар.

Шу сабабли қарорда Ўзбекистон Республикаси вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари олдига катта вазифалар қўйилган. Хусусан, Ички ишлар вазирлигига чақириқ ва йиғилиш жойларида, армияга чақирилувчиларни жўнатиш чоғида уларни транспортга чиқариш жойларида жамоат тартибини таъминлаш топширилган. Ички ишлар вазирлиги ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириқдан бўйин товлаётган шахсларни аниқлашда мудофаа ишлари бошқармалари ва бўлимларига ёрдам ва мадад беришлари керак.

Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгашига, вилоятларнинг ҳокимиятларига ва Тошкент шаҳри ҳокимиятига Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги билан биргаликда йигитларнинг Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигини қарорларнинг Конституцияда ёзиб қўйилган ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳамда республика ҳудудий яхлитлигини ҳимоя қилишга доир ўз фуқаролик бурчини ҳалол бажаришлари зарурлигини оммавий ахборот воситалари орқали кенг ташвиқ қилиш топширилди. Шу билан бир вақтда ўзбекистонлик жангчиларнинг бенуқсон хизмат қилиш, ҳарбий бурчни ҳалол бажаришлари намуналарини кенг ошкор қилиб бориш, ҳарбий интизомни бузиш ҳолларини кўрсатиб бериш, айбдорларга нисбатан кўрилган чоралар ҳақида хабардор қилиб бориш лозим.

Республика прокуратураси фуқаролар ҳақиқий ҳарбий ва муқобил хизматга ўз вақтида ва тўла чақирилишини таъминлашда чақириқ комиссияларига ёрдам беришлари керак. Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги ҳамда Ўзбекистон Республикаси мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ҳақидаги қонунларни барча ҳокимиятлар, вазирликлар, идоралар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар оғишмай бажаришларини қаттиқ назорат қилиб бориш лозим.

Бу қарор Ўзбекистон Республикаси Президентининг, ҳукуматининг ёшларимизнинг тақдири, мустақил Ўзбекистон Қуролли Кучларининг тақдири тўғрисидаги ғамхўрлигига далилдир. Бу ҳужжат муҳим сиёсий аҳамиятга эга, бунга шубҳа йўқ. У Армияга чақирилувчи кўп йигитларни ва уларнинг ота-оналарини қувонтиради, мустақил Ўзбекистоннинг келажагига ишончни мустаҳкамлайди, деб ўйлаймиз.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

● Ечимини кутаётган муаммолар

«АЛГОРИТМ» — АЛ-ХОРАЗМИЙ, ЯНА НИМА?

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмасини эшитмаган одам камдан кам топилади. «Алгоритм» сўзи аслида юртимизнинг буюк риёзиётчи (математик) олими, аллома Ал Хоразмий номидан олинганн барчага маълум. «Алгоритм» шунинг учун ҳам математиклар маскани. Бу ерда фаолият кўрсатаётган дастурчилар, электрончилар, радио-монтажчилар қаторида математикларнинг ҳам алоҳида ўринлари, хизматлари бор. Улар зарралардан (микроэлемент) ташкил топган энг мураккаб маҳсулотлар яратадилар. Бу бирлашма ишга туширилганига ҳам ўн йил бўлди. Шу ўринда савол туғилади: «Алгоритм» ўз олдига қўйган мақсадларини амалга ошираяптими ёки...

Жамоатчи мухбиримиз яқинда Тошкент «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ахборот ҳисоблаш маркази бошлиғи Йўлчибой РАҲИМЖОНОВ билан ана шу ҳақда суҳбатлашди.

— Бирлашма ишга туширилган дастлабки йилларда анча шов-шувлар бўлган эди. Аммо ҳозирги бозор иқтисодиёти даврида «Алгоритм» ҳақида бирон-бир хушхабарлар эшитмаяпмиз. Бирлашманинг бош режалари нималардан иборат эди? Нега ҳозир ўз олдига қўйган вазифаларини бажара олмаяпти?

— Тўғри, «Алгоритм»нинг режалари катта эди. Ишонч билан айтишим мумкинки, ҳозирда ҳам ўз обрўсини, ўз мавқеини йўқотгани йўқ. Таъбир жоиз бўлса, бирлашмамиз «уйқудаги малика»дир. Негаки, бирлашмамизнинг замонавий техникаси ва негизи бой. 1990 йилдан Ўзбекистон Республикаси тасарруфига ўтиб, Тошкент «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмасига айланди. Эндиликда бу мустақилликни сақлаб қолишимиз керак. Авваллари бирлашмамиз Москва Аналитик ҳисоблаш машиналари заводининг Тошкентдаги филиали сифатида давлат буюртмаларини бажарар эди. Иттифоқ тарқатилди-ю, давлат буюртмалари йўқолиб, иқтисодий алоқалар узилди. Оқибатда Ўрта Осиёда Электрон ҳисоблаш машиналарини ишлаб чиқаришга мўлжалланган йирик завод конверсияга тушди. Шундан кейин энг катта муҳим вазифаларни бажаришга ихтисослашган кўп тармоқли улкан «Эльбрус» супер ЭҲМлари ишлаб чиқаришдан олиб ташланди. «Агат-7», «Агат-9», «Сўғдиёна» деб номланган кичик компьютерлар қолди, холос. Бу бор маҳсулотларимизнинг 10—15 фоизинигина ташкил этади. Энди мутахассисларни янги ва замонавий, ҳозирги кунда ўта зарур бўлган маҳсулот турларини ишлаб чиқаришга мослаштирмасак бўлмайди.

Эндиликда чет эллар билан мустаҳкам алоқа боғламоқчимиз. Балки шунда бирлашма асосан компьютерлар яратишга жиддийроқ киришар. Афсусланарли томони шундаки, бизга компьютерлар ишлаб чиқаришга давлат буюртмалари тушмаяпти. Ишлаб чиқараверган билан фойда йўқ. Чет элнинг кичик компьютерлари биржаларда 250—300 минг сўм. Бундан ҳам юқори нархларда сотиляпти. Уларникидан қолишмайдиган компьютерларни ўзимизда ҳам етарлича ишлаб чиқарсак бўлади. Бунинг учун чет эл компьютерларини мутахассисларимиз ўрганиши ва ўзлаштириши керак. Қизиқ, олимлар инсон учун энг қулай, энг осон, энг тез ва соз бажарадиган дастёр машиналар яратиб беришса-ю, одамлар эса унга қиё ҳам боқишмаса. Компьютерлар — ишлаб чиқариш корхоналарини бошқаришда, техника таъминотларини ҳисоблашда, архив ва турли хил омборларда, кутубхона ва дўконларда, олий ўқув юртлари ва мактабларда, кичик корхона ва бошқа муассасаларда жуда-жуда зарур. Компьютер орқали бозорларимиздаги нарх-навони, талаб ва эҳтиёжларни ўрганиш ва шунга қараб етарли чора-тадбирларни режалаштириш мумкин. Компьютерларнинг қулайлиги шундаки, у қоғозни, вақтни, жойни тежайди ва уларнинг исроф бўлишига чек қўяди, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширади. Унда маълумотларни сақлаш, бошқа корхоналар билан ахборотлар алмашиш ҳам мумкин. Бухгалтерия ҳисоботларини қўяверасиз. Масалан, уч ёки беш минг ишчининг ойлик маошларини Ахборот ҳисоблаш маркази орқали 2 ёки 3 бухгалтер бир-икки кунда ҳисоблаб берса, компьютерсиз 40 ёки 50 бухгалтер керак бўлади. Ана энди ўзингиз айтинг, қай бири фойдалироқ? Компьютерлар «хотираси мустаҳкам» бўлган «мия»ларида минглаб маълумотларни сақлаш ва улардан исталган вақтда фойдаланиш имкониятига эга.

Ношукурчилик қилсак бўлмас, тўғриси компьютерлар аста-секин ҳаётга сингиб бормоқда. Лекин жуда суст. Кўпинча йирик ва кичик корхоналар, фирмалар, олий ўқув юртлари, мактаб ва бошқалар харид қилиб олмоқдалар. Бугунми, эртами, албатта компьютерга эътибор янада кучаяди, талаблар кўпаяди. Шундай экан, бу ҳозирда ноёб, Ўрта Осиёда ягона компьютерлар ишлаб чиқарувчи замонавий техника билан жиҳозланган бирлашмамизни турли қисқартишлардан сақлаб қолишимиз, режа ва мақсадларимизни аниқ йўлга қўйиб олишимиз керак.

— Ҳозир ишчиларни ўз ўринларида сақлаб қолиш ва уларни иш билан таъминлаш масалалари бўйича қандай тадбирлар кўрилаяпти? Бу соҳада аниқ режалар борми?

— Бирлашмада 20 га яқин кичик корхоналар ташкил этилди. Ишчи-хизматчиларнинг маълум қисмини иш билан таъминлаб турибмиз. Бу корхоналар ҳозирги кунда халқ истеъмоли маҳсулотлари бўлган инкубаторлар, тиббиёт стерилизаторлари, телефон аппаратлари ва ҳоказоларни яратмоқда. Бунга қўшимча қилиб, яна бир ишни амалга оширишни режалаштираяпмиз. Чет эл корхоналари билан бўлажак иқтисодий алоқаларни кутиб ўтирмай, ўзимиздаги, яъни Ўзбекистондаги заводлар билан ҳамкорликда ишлашни кўзда тутаяпмиз. Бунга Тошкентдаги «Миконд», Радио электрон аппаратураси, «Фотон», «Электромеханика заводи», «Зенит» заводлари ва бошқалар киради. Масалан, бирида бир детал, иккинчисида иккинчи детал бор ва ҳоказо. Шунда компьютер, телевизор, магнитофон, видеомагнитофон, радиоприёмник ва шунга ўхшаш бошқа мураккаб қурилмали халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқаришга имконият туғилади. Менимча, ўз имкониятларимиздан унумли фойдаланишимиз зарур. Бундан кейин нафақат бизда, бошқа жойларда ҳам янги маҳсулот яратаётган хизматчиларнинг маданий-маиший шароитларини яхшилаш, уларнинг малакаларини ошириш, юқори даражага кўтариш каби тадбирлар ҳақида ҳам бош қотириш керак. Шунда маҳсулот сифати яхшиланади ва замон талабларига жавоб бера олади. Бундан кейин сонига қараб эмас, балки сифатига қараб ҳақ тўлашни (холис баҳолаб) тўғри йўлга қўймаса бўлмайди.

Яна бир масала. Бирлашма қошида ўз дўконимиз бўлиши керак. Бу маҳсулотларни сотибгина қолмай, балки сотиб оладиган ҳам бўлсин. Бунинг натижасида ўзимизга керакли хом-ашёлар, маҳсулотлар сотиб олиш имкониятлари туғилади. Ҳар ҳолда вақт кутиб турмайди. Ғойибдан ишларимизни йўлга қўйиб берадиган ҳомий ҳам келмайди. Ҳаммаси ўзимизга боғлиқ.

— Йўлчибой Зоҳидович, бирлашмада маҳаллий кадрлар масаласи қандай?

— Маҳаллий кадрлар масаласи бошқаларга қараганда бизда анча яхши, деса бўлади. Ишчиларимизнинг 46 фоизи маҳаллий миллат вакилларидир. Лекин уларнинг кўпчилиги маданий-маиший, хўжалик тармоқларида ишлашади. Аммо миллий кадрлар асосий маҳсулот ишлаб чиқаришдан узоқда. Цехларда, лабораторияларда, идораларда, раҳбариятда улар камчиликни ташкил этади. Бирлашманинг юраги бўлмиш янгидан-янги маҳсулотлар таклиф қилишлари керак бўлган ихтирочилар ва технологлар орасида эса ўзбеклар деярли йўқ ҳисоби. Бизда кадрлар тайёрлашга эътибор катта: олий ўқув юртлари, техникум ва ҳунар-техника билим юртлари, узоқдан қатнаб ишлайдиганлар учун ётоқхоналар бор. Ишчиларнинг маданий дам олишлари учун Чимён ва Хумсонда дам олиш уйлари, бирлашма ёнида санаторий ва профилакторийлар мавжуд. Бирлашманинг ихтиёрида ёрдамчи хўжалик, теплица, шунингдек болалар боғчаси, оромгоҳлар ҳам бор. Ҳозирги кунда эътиборни кучайтириб, улардан оқилона фойдаланишимиз зарур. Энг асосийси бирлашмамиздаги ихтирочилар ва технологлардан кўпроқ фойдаланишимиз ва уларга кўпроқ эътибор беришимиз лозим. Негаки, бирлашманинг асосий қуроли — яратувчилар ана шулардир.

— Тошкент «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмасининг келажагини тасаввур қила оласизми?

— Албатта. Ҳали бу бирлашма Ўрта Осиёда хилма-хил компьютерлар яратувчи йирик корхона бўлиб қолади. Ўзбекистонда ягона обрўга эга бўлишга ва бу кунлар ҳадемай келишига ишонаман.

— Муштарийларга айтадиган сўзларингиз борми?

— Биз мустақил бўлдик, деб кўкрагимизга уриб, ҳар мақомга йўрғалайвермасдан биргаликда, баҳамжиҳатликда ишлашни ўрганишимиз керак. Чунки ҳамиша қарс икки қўлдан чиқиб келган. Давр, кун, соатлар кутмайди. Бозор иқтисодиёти биздан фақат аълороқ ва сифатлироқ маҳсулотлар ишлаб чиқаришни талаб қилади. Чунки бизлар ота-боболаримиз орзу қилган, айни чоғда халқ умид кўзини тикиб турган тараққиётни тезлатувчи мутахассисларимиз. Ана шу масъулиятни чуқурроқ ҳис қилган ҳолда номимизни, нонимизни оқласаккина халқимиз орзу қилган барча режалар рўёбга чиқаверади ҳамда ўйлайманки, буюк риёзиётчи юртдошимиз Ал Хоразмий руҳи ҳам шод бўлажак.

Суҳбатдош
Зоир ТУРСУНОВ.

«БЕКОБОД ОБОДОНЧИЛИГИ» ИШ БОШЛАДИ

БЕКОБОД йирик саноат шаҳри. Унда ўнлаб минг аҳоли истиқомат қилмоқда. Катта-кичик кўчалари, хиёбонлари, майдонларию, кўприклари жуда кўп. Уларни тузатиш ишлари эса жуда оқсарди. Чунки илгариги йўл тузатиш ва қурилиш бўлими буни уддалай олмасди.

Йўлларни қуриш ва тузатиш ишлари ҳажми бундан буён кескин кенгайишини ҳисобга олиб шаҳар Кенгаши раҳбарлиги республика Автомобиль йўллари вазирлиги билан биргаликда «Бекобод ободончилиги» махсус бошқармасини ташкил этди. Бунинг учун сал кам 1 гектар майдон ажратиб берилди. Бу ерда бошқарманинг моддий-техника базаси барпо этилмоқда.

Ёш бошқарма жамоаси бу йил меҳнатда юксак марраларни кўзлаб ишга киришди. Йил давомида 104 километр узунликдаги шаҳар кўчаларини тузатиб беришга аҳд қилди. Бу йўлларнинг 19 километрини республика аҳамиятидаги йўллар ташкил этади. Бундан ташқари 2,3 километр узунликдаги турли катта-кичик кўприклар ва йўл ўтказгичлари тузатилади. Кенглиги 18 метр, узунлиги 24,5 метрли кўприк қурилиши ҳам режалаштирилган.

Шуниси тақдирга сазоворки, шаҳардаги қатор корхоналар ва ташкилотлар бошқарма жамоасига ёрдам беришни мўлжаллаб туришибди. Йўл тузатувчилар айниқса, 16-автомобиль корхонаси жамоаси ҳимматидан миннатдор бўлмоқдалар. Транспортчилар уларнинг барча буюртмаларини вақтида бажармоқдалар ва моддий-техника базасини барпо этиш учун зарур бўлган ускуналарни етказиб беришмоқда.

А. АШУРОВ,
А. БОБОНАЗАРОВ,
«Бекобод ишчиси» рўзномаси ходимлари.

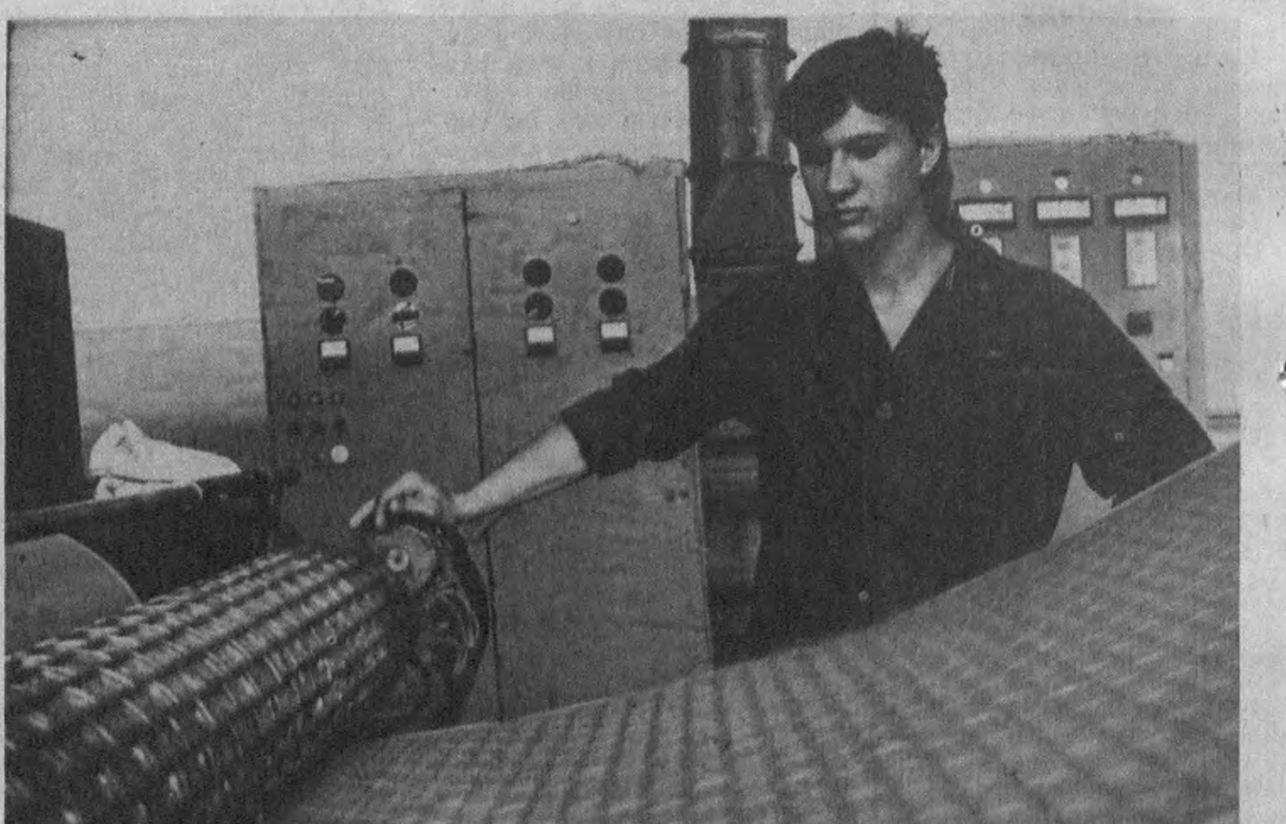

● ТОШКЕНТДАГИ полимер бинокорлик материаллари тажриба заводи жамоасининг кўпчилигини ёшлар ташкил этади. Улар унумли ва сифатли меҳнат қилишда кекса ишчилардан қолишмаяпти. Оператор Андрей Олейников ҳам шундай илғорларнинг бири. У смена топшириқларини доим ошириб адо этмоқда.

Сураткаш М. МАҲМУТОВ.

● Шу куннинг долзарб масаласи

ИҚТИСОДИЁТДАГИ АСОСИЙ ТАЯНЧ

Эртанги кунимизни, иқтисодимизни, қишлоқ хўжалигини, маданиятни, хуллас ҳаётимизнинг ҳар бир бўғинини компьютерлаштирмай туриб, ҳозир биз орзу қилаётган ривожланишни тасаввур этиб бўлмайди.

Туркия сафарида бўлиб қайтаётган кўпгина кишилар билан суҳбатлашсангиз, компьютерлаштириш у ерда юқори савияда эканлигини таъкидлашмоқда. Хусусан, жуда кўп чет давлатларда мутахассис тайёрлаш айни компьютерли саводхонликдан бошланади. Ҳатто талабалар иқтидорини аниқлаб, танлаб олиш ва унинг маълум лаёқатини ўрганиб чиқишда ҳам компьютерлардан фойдаланилади. Куни кеча Президентимиз имзолаган «Республика Олий ўқув юртларининг кундузги бўлимларига қабулни такомиллаштириш хусусида»ги Фармонда энг илғор қабул усулларидан фойдаланиш кўзда тутилади. Ўқишга қабул қилишда аниқлагич саволлари воситасида синаб кўриш усули (ТЕСТ) таклиф этилмоқда. Сўзсиз кишиларда: «Бу қандай усул, унинг моҳияти нималардан иборат?» деган савол туғилади. Бунинг маъноси шуки, маълум бир ягона белгиланган кун ва соатда, яъни айнан бир вақтнинг ўзида бутун республика ўқув юртларида абитуриентларга ягона намунадаги аниқлагич саволлари ёзилган варақалар берилади. Буларда ўрта мактаб билимлари ҳажмида мактабдаги қарийб барча фанлар бўйича саволлар ҳамда шу саволларга жавобларнинг бир неча усуллари тайёр берилган бўлади. (Худди ДАИ даги имтиҳон каби). Варақалар махсус аниқлагич синовлари марказига келиб тушиб, компьютерлар воситасида ишлов берилиб, қайси абитуриент нимага иқтидорли эканлиги аниқланади. Демак, ягона давлат комиссиясининг хулосаси компьютер орқали амалга оширилади. Бу усул энг илғор давлатлар тимсолида тўла ўзини оқламоқда.

Абитуриентларга қўйиладиган бу талаблар сўзсиз мактаблар зиммасига улкан масъулият юклайди. Халқ таълимини жадал компьютерлаштириш, унинг барча бўғинларига янги ахборот технологияларини қўллаш вазифасини қўяди.

Шу йил бошида Тошкентда Ўзбекистон информатика мутахассислари ва муаллимларининг уюшмаси ташкил этилди. Уюшманинг энг асосий вазифаси ҳам айни кенг доирадаги мутахассис ва муаллимларни ялписига компьютерлаштиришга жалб этишдан иборат. Шу боисдан ҳам ҳозир бутун диққат эътиборни шу масалага қаратиш зарур. Мактабларга ўрнатилаётган компьютер шунчаки юзаки бўлмасдан, балки жаҳон қолипидаги ҳар томонлама катта ахборот ҳажмли, рангли, соғлиққа безиён бўлиши лозим. Тан олишимиз керак, ҳозиргача ўрта мактабларга ялписига ўрнатилган машиналар бу талабларга тўлиқ жавоб бермайди. Устига-устак бу машиналарни программавий таъминоти суст. Буни тўғри тушунган «Янги информацион технология» маркази ходимлари келажак мактабларида энг илғор машиналар бўлиши керак, деган аниқ фикрга келдилар. Собиқ иттифоқ раҳбарлари АҚШга қилган расмий ташрифи доирасида халқ таълимини ривожлантириш бўйича давлатлараро битимга имзо чекиб, шу битимга мувофиқ Американинг дунёга машҳур «Ай-би-эм» фирмаси мактабларга шахсий компьютер синфларини етказиб бериш вазифасини олган эди. Ана шу битимга мувофиқ Тошкентда ҳам тезликда «Янги информацион технология» маркази ташкил этилди. Ушбу марказнинг уддабурон ходимлари туфайли жаҳон бозоридаги энг харидоргир ва тезкор, катта ҳажмдаги ахборотларни қайта ишлай оладиган компьютерларнинг катта туркуми жумҳуриятимизга келтирилди ва вилоятларга тарқатилди. Ҳозир иттифоқ парчаланиб кетган бир шароитда ўз вақтида қилинган ҳаракат туфайли жумҳуриятимиздаги 96 та мактаб энг замонавий компьютерли бўлиб қолдилар. Ваҳоланки, сўмнинг қадри тушиб кетган ҳозирги вақтда бундай туркум компьютерларнинг нархи қарийб 30 марта ошиб кетди. Марказда муаллимлар янги компьютер асосида малакаларини оширдилар. Машиналарга хизмат кўрсатишни ҳам улар ўз зиммасига олдилар. Бизнингча, марказни кенгайтириш ва жумҳуриятдаги «Ай-би-эм» типидаги барча компьютер синфларига дастурлар, дарслик ва қўлланмаларни тайёрлашни улар зиммасига юклаш зарур. «Нима учун шундай қилиш керак?» деган савол туғилади. БИРИНЧИДАН, турли марказдаги машиналарни ўрта мактабларга қўяверишбилан компьютерли таълимдаги ягоналик йўқолади. Ягоналик эса бизда энг асосий тушунча, чунки марказдан тарқатилган ўқув программалари ҳамма машиналар учун ишлайвериши лозим. ИККИНЧИДАН, «Ай-би-эм» машиналари жаҳон қолипидаги энг кўп тарқалган машинадир. Биз чет элларга ўқишга юбораётган ёшлар хорижда шундай машиналарга дуч келадилар. УЧИНЧИДАН, юқорида тилга олинган машҳур фирманинг жаҳондаги турли давлатларда қўшма фирмалари бўлиб, бу маҳсулотлар ҳозир бошқа машиналарга нисбатан арзонроқ ҳисобланади. Кези келганда шуни алоҳида таъкидламоқчимизки, Тошкентда «Ай-би-эм»нинг шаҳобчасини қуриш шу куннинг энг долзарб масаласидир. Бу машиналарнинг ўта афзаллиги яна шундаки, уни таълимнинг барча муассасаларида — боғчадан то олий мактабгача қўллаш мумкин. Ҳаттоки, туғма ногирон болалар ҳам ҳисобга олиниб, ёрдамчи мактабларда қўллашнинг имкони бор. Биз боғчадан бошлаб компьютер сабоғи берилиш тарафдоримиз. Бироқ боғчага сифати паст, маиший телевизорлар асосидаги мониторлар ўрнатилишига мутлақо қаршимиз. Умуман, маиший телевизор асосида компьютер ишлаб чиқишни бас қилиш керак.

Марказ таклиф этаётган янги информацион технологияларни тадбиқ қилиш асосида учта асосий масала туради. Бу йўналишни шартли равишда Ўзбекистон Республикаси «Тажриба мактаблари» дастури деб келишиб олинди. Демак, «Ай-би-эм» билан жиҳозланган «Тажриба мактаблари»нинг мақсади:

— **Ўрта мактаб ўқувчиси** компьютерлардан фойдаланиб, маълумотларни тўплаш, сақлаш, қайта ишлаш, узатиш бўйича янги информацион технологияларни қўллашни ўрганиши;

— **Ўрта мактаб ўқувчисининг** эслаш, мустақил фикрлаш, абстракт-мантиқий, тасвирий-эмоционал тафаккурини ривожлантириш, тез ўқиш, идрок этиш кўникмаларини ҳосил қилиш;

— **Ўрта мактаб ўқувчисининг** мактабдаги барча фанларда янги информацион технологияларни қўллаб, аниқ йўналишдаги қобилиятини тарбиялаш;

— **Ўрта мактаб ҳаётида** компьютерни энг керакли таълим воситасига айлантириш.

Мақсад «Тажриба мактаб»ларини битирган ёшлар хорижда бемалол ўқишларини бемалол давом эттириш имконига эга бўлсинлар. Бундай имкониятга эга бўлмаганлар эса халқ хўжалигининг бошқа жабҳаларидаги меҳнат фаолияти давомида янги информацион технологияларини қўллай олсин. «Ай-би-эм» компьютерларидан тўла фойдаланиб, молия, ҳисоб-китоб, савдо, маиший хизмат ва касб-ҳунарнинг бошқа тармоқларида «ақлли машина»лардан кенг фойдалансин. Аслида компьютерли саводхонликнинг ўзи айни шу. Бундан ҳеч чўчиш керак эмас. Бироз кўникма ҳосил қилинса кифоя. Бизда кўпинча компьютерни қўллашга руҳий тайёргарлик етишмайди. Шу боисдан ҳозир кўпгина корхоналарда «Ай-би-эм» машиналари бекор турибди. Чунки унда ишлайдиган мутахассис етишмайди. Борлари ўз малакасини ошириб, компьютерга мослашишни хоҳламайди. Биз шу пайтгача болаларга программалаштириш тилини ўргатиб келдик. Ҳозирги миллий мактаб концепцияси ҳам шуни

ИЖАРАЧИ ҚУВОНЧИ

УСМОН Бобоев Оҳангарон ноҳиясидаги «Ангрен» шўро хўжалигида ижарачи бўлиб ишлайди. У ўтган йили хўжалик маъмурияти билан шартнома тузиб 300 гектар лалмикор ерда буғдой етиштирди. Шартнома бўйича гектаридан 10 центнердан ҳосил топширилиши керак эди. Бироқ, ҳосилдорлик 9 центнерга етказилди. Лекин ерни ҳайдаш, уруғ қадаш, ўрим-йиғим ва ғаллани янчишда тежамкорликка алоҳида эътибор берилганлиги катта фойда келтирди. 10 минг сўм даромад олинди. Ижарачи шу ҳисобдан битта енгил «Запорожец» машинасини сотиб олди.

— 1992 йилда ютуқларни мустаҳкамлаймиз,— дейди ижарачи.— Ўтган йил эрта кузда 500 гектарга буғдой, 100 гектар ерга арпа сепиб қўйилганди. Шу йил февраль ойида ҳар гектар экинзорга мўлжалдаги маҳаллий ўғит солинди, озиқлантирилди. Ҳозир ниҳоллар бир текис ривожланиб, баравж ўсмоқда. Бу йил албатта, ҳосилдорликни 10 центнерга етказамиз.

Ҳалол, яхши ният билан қилинадиган фидокорона меҳнат ҳамиша деҳқонга қувонч келтиради. Биз бу йил ҳам ижарачи меҳнатининг самарали бўлишига тилакдошмиз.

ХАРИДОРЛАР ХУРСАНД

Ангрен шаҳар савдо бўлимининг Облиқ қишлоғидаги 37-саноат моллари дўкони Ғафур Ғулом, Гулбоғ ва бошқа қишлоқлар аҳолисига намунали хизмат кўрсатиб келмоқда. Харидорларнинг талаб ва истакларини ўрганиб, иш юритиш туфайли режалар ортиғи билан уддаланмоқда.

— Бозор иқтисодиёти шароити, нарх-навонинг ортиши энг зарур моллар танқислигига олиб келмоқда, бунинг оқибатида, айниқса кўп болали оилаларга қийин бўлаяпти,— дейди дўкон мудири Ғ. Маматхонов. — Биз барча имкониятларни ишга солиб, улар эҳтиёжини қондиришга, арзон ва харидоргир моллар олиб келиб сотишга ҳаракат қиляпмиз.

Дарҳақиқат, дўкон мудири шаҳар базасида бори — шу, деб қўл қовуштириб ўтираётгани йўқ. Тез-тез Тошкент шаҳрига келиб, тикувчилик, пойафзал ишлаб чиқариш корхоналарида бўлади, ўзаро шартномалар тузиб аҳоли учун энг керакли моллар ҳисобига пештахталарни тўлдиради. Бундай зарур моллар қишлоқлар Кенгашлари раислари, маҳалла қўмитаси вакиллари билан маслаҳатлашиб, биринчи навбатда кам таъминланган ва кўп болали оилаларга сотилади. Сотувчилар бу билан харидорларнинг ҳурматига сазовор бўлишяпти.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

● ЭЪЛОН ● ● ЭЪЛОН ●

КИМОШДИ САВДОСИГА МАРҲАМАТ!

Тошкент вилоят ҳокимлиги, вилоят болалар жамғармаси ҳамда вилоят маданият бошқармаси ҳамкорликда шу йилнинг 25 апрели куни Ҳамза номидаги театр биносида СОАТ 11 ДАН 14.00 ГАЧА ноёб моллар

КИМОШДИ САВДОСИНИ ЎТКАЗАДИЛАР.

Унда: рангли телевизорлар, «Киргизия» кир ювиш машиналари, «Орск» ва «Саратов» совитгичлари, гиламлар, дазмоллар, тикув машиналари, чанг тозалагичлар, аёлларнинг япон рўмоллари ва қўл соатлари ҳамда бошқа буюмларни харид қилишингиз мумкин.

Кимошди савдосига кириш учун чипта нархи 50 сўм.

Кимошди савдосини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист **Владимир АРКАДЬЕВИЧ ЛАПИН** олиб боради.

Бу тадбирда таниқли хонандалар ва созандалар, кино артистлари, бадиий сўз усталари, ҳаваскорлик жамоалари, раққосалар иштирок этадилар ҳамда ўз санъатларини йиғилганларга намойиш қиладилар.

Кимошди савдосидан тушган маблағ бугунги кунда оғир аҳволда яшаётган етим-есирлар, ногиронлар, кам даромадли, кўп болали оилалар, болалар уйлари ва махсус мактаб-интернатларга хайрия йўли билан сарфланади.

Халқлар дўстлиги саройида

24 апрель соат 19.00 да

25 апрель соат 15.00 ва 19.00 да

«ҚЎШИҚ КУЙЛАР ЯНГИ ЮЛДУЗЛАР»

«Қамолот-91» танлови ғолиблари
Илҳомжон ИБРОҲИМОВ
ва
Оролмирзо САФАРОВ

«Нафосат-90» кўрик танлови ғолибаси
Шаҳноза ФОЗИЛЖОНОВА
«Қизиқчи-90» кўрик танлови ғолиби
Соҳиб МАМАСОЛИЕВ

марғилонлик қизиқчи **Зайниддин УЗОҚОВлар** иштирокида **Абдулла ҚОДИРИЙ** вақфи (жамғармаси) ҳисобига ўтказиладиган хайрия концертини

ЎТКАЗАДИ

Дастурни Ўзбекистон телерадио компанияси диктори, Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи мукофотининг совриндори **Муслимбек ЙЎЛДОШЕВ** олиб боради.

Саҳналаштирувчи режиссер Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи мукофоти совриндори **Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ.**

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.

Маълумотлар учун телефон: 45-92-13.

(Эълон жамғармага ёрдам тариқасида бепул чоп этилмоқда)

КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ, ШАХСЛАР ВА ЧЕТ ЭЛ ФУҚАРОЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси акционерлик тижорат деҳқончилик-саноат банкининг Тошкент банки сизда мавжуд бўлган ўзгартириладиган ВАЛЮТАЛАРНИ Ўзбекистон акционерлик тижорат деҳқончилик-саноат банкининг саёҳлар курси нархида чекланмаган миқдорда валютанинг келиб чиқиш манбаларини суриштирмаган ҳолда

СОТИБ ОЛАДИ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ АКЦИОНЕРЛИК ТИЖОРАТ ДЕҲҚОНЧИЛИК-САНОАТИ БАНКИ БОШҚАРМАСИ ва унинг жойлардаги бўлимлари **Ўзбекистон Республикаси акционерлик тижорат деҳқончилик-саноат банкининг** 1991 йил 26 апрелдаги 11-хатига асосланиб, аҳолидан омонат қабул қилмоқда.

Жамғармалар сўраб олингунча сақланадиган, муддатли ва жорий омонат шартлари асосида қабул қилинади.

Тошкент вилоятининг ҳамма район марказларида жойлашган вилоят акционерлик тижорат деҳқончилик-саноат банкининг филиалларидан омонат китобчасини олишингиз ҳамда жамғармангизни омонатга қўйишингиз мумкин.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Ҳадича Сулаймонова кўчаси, 51-уй.

Транспортлар: 1, 10, 8, 20-троллейбусларнинг «ОДО» бекати. Метронинг «Октябрь инқилоби» бекати.

Телефон: 33-74-83.

ЯНГИ БОҒЛАР

Қуйи Чирчиқ ноҳиясидаги «Огонёк» совхоз-заводи жамоасида ҳар йили 5.600 тонна сархил мева етказиб берилади. Мустақиллик шарофати туфайли янада яхши кайфият билан меҳнат қилаётган соҳибкорлар бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш учун зарур чораларни кўрмоқдалар. 700 гектар ердаги узумзорлар вақтида очилиб, сўриларга кўтарилди. Қатор ораларига дастлабки ишлов ўз вақтида берилди.

Шунингдек, эрта баҳорда 25 гектар ерга турли хил шафтоли кўчатлари экилди, 30 гектар ер ўзлаштирилиб боққа айлантирилди.

Совхоз-завод ўз ерида 650 минг турли кўчат етиштирди ва эҳтиёждан ортганлари қўшни хўжаликларга тарқатилди.

С. СУЛТОНОВ.

● Биология усулига кенг йўл

ЯХШИЛАР ТАЖРИБАСИНИ ЎРГАНАЙЛИК

ҚИШЛОҚ хўжалигининг барча тармоқларида, айниқса, пахтачиликда минерал ўғитларни ва зараркунандаларга қарши курашда турли хил кимёвий захарларни қўллаш ҳозирги вақтда ҳал қилиниши мураккаб бўлган муаммоларни вужудга келтирди. Ҳатто, чорва у ёқда турсин, кишилар истеъмол қилишга мўлжалланган экинларнинг сифатини бузмоқда. Кўп ҳолларда турли хил хавфли касалликларнинг манбаи бўлиб қолаяпти. Сабзавот, полиз экинларини истеъмол қилишда заҳарланиш ҳоллари кўпайиб бормоқда, айрим ҳолларда у ёмон оқибатларга олиб келаяпти. Эндиликда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида кимёвий моддаларга ружу қўйишни жилла қурмаганда рухсат қилиниши мумкин бўлган даражагача камайтириш лозим бўлиб қолди. Шундай қилинмаса ҳозиргина эмас, келажак авлодларимиз тақдирига ҳам ёмон таъсир қилиши мумкинлиги тобора кўп таъкидланмоқда.

Сунъий ўғитлар ва заҳарли кимёвий моддаларнинг ўрнини босаоладиган воситаларни излаб топиш шу куннинг муҳим вазифаси бўлиб қолди. Шуниси қувончлики, қатор қишлоқ хўжалик корхоналари жамоалари бу йўлда самарали изланиш олиб бориб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу соҳада айниқса, Тошкент ноҳиясидаги Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номидаги жамоа хўжалиги миришкорларининг тажрибаси таҳсинга сазовордир. Хўжалик жамоасининг шу мақсад йўлида эришган ютуқларини ўрганиш кўлами кенгаймоқда. Вилоятимиз ноҳияларидаги ўнлаб жамоа ва давлат хўжаликлари абдуллаевчиларнинг орттирган бой тажрибалари билан катта қизиқиш ила танишмоқдалар.

Бу жамоа хўжалиги сабзаворкорлари, иссиқхоналар ходимлари, чорвадорларию боғбон-соҳибкорлари чиқинди органик ўғитларнинг ҳеч нобуд қилмай фойдаланмоқдалар. Ҳар йили қардош Қозоғистоннинг жанубий ноҳияларидаги чорвачилик хўжаликларидан юзлаб, минглаб тонна гўнг келтириб, экин майдонларига, боғлар ва узумзорларга солмоқдалар. Айни вақтда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда заҳарли кимёвий моддалардан фойдаланиш ўрнига биологик усулларни кенгроқ қўллашга эътибор кучаймоқда. Тошкент вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси жамоа хўжалигининг бу ибратли ишини тўла маъқуллаб, уни вилоят қишлоқ хўжалигида кенг ёйишга тавсия этганлиги ҳам шундандир.

Умуман олганда, вилоятимиз деҳқончилигида заҳарли кимёвий моддаларни ишлатиш йилдан-йилга камайиб бораётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Бу қувончли бир ҳолдир. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усулларининг моҳиятини чуқур ҳис қилаётган хўжалик жамоаларининг сафи ортаётганлиги қувончлидир. Шу туфайли ҳам бу муҳим ва хайрли ишда олға томон силжиш тобора тезлашмоқда.

Аниқ ҳисобларга қараганда, бундан беш йил илгари деҳқончиликда ишлатилган заҳарли кимёвий моддалар ҳажми тўққиз минг тоннани ташкил этган эди. Ўша вақтда у қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши курашнинг асосий воситаси бўлган эди. Биологик усулларни қўллаш эса эндигина ташкил топаётган, ҳали мустаҳкам оёққа туришдан жуда узоқда эди.

Лекин, қимирлаган қир ошар деганларидек, бу янгилик қийинчилик билан бўлса ҳам ўзига йўл топабошлади. Дастлаб кичик-кичик майдонларда ишлатиб, фойдасини амалда кўрган деҳқонлар фойдали ҳашаротлар етиштириш ва кўпайтириш усулини такомиллаштиришга киришдилар. Янги-янги биологик лабораториялар барпо этилди, мавжудларининг ишлаб чиқариш қуввати оширилиб, кенгайтирилди. Айрим хўжаликлар ўзларида шундай лабораториялар ташкил этишган бўлса, бошқалари биргаликда, улуш асосида маблағ қўшиб хўжаликлараро шундай лабораториялар яратишяпти. Бунда ишнинг барча шаклларидан фойдаланишга кенг имконият яратиш керак.

Биологик усулларнинг деҳқончиликка кенг кириб бориши қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда заҳарли кимёвий моддаларни ишлатишнинг сезиларли камайишига олиб келди. Ўтган йили фойдаланилган бундай воситалар ҳажми тўрт минг тўрт юз тоннани ташкил этди. Бу 1988 йилдагига нисбатан икки баравардан зиёд камдир.

Биологик усулларни жорий қилишга эътибор лозим даражада бўлган айрим ноҳияларда эришилган натижалар янада салмоқлидир. Бўстонлиқ, Паркент, Пискент ноҳияларида минерал ўғитларни ишлатиш йил сайин камайиб боряпти. Масалан, ўтган йили экинларга уч минг ўттиз саккиз тонна солинган бўлса орадан бир йил ўтгач икки минг тўққиз юз тоннагача камайди. Паркент ноҳиясида эса шу давр ичида сал кам юз тонна оз ишлатилди. Айни вақтда маҳаллий ўғитдан фойдаланиш бир ярим минг тоннага ортган, ҳар бир гектар ерга солинган миқдори деярли ярим тоннага ошди. Пискент ноҳиясида режа бўйича тўрт минг олти юз олтмиш етти тонна минерал ўғитни далаларга солиш мўлжалланган эди. Лекин, маҳаллий ўғитлардан фойдаланишни кўпайтириш ҳисобига у деярли йигирма фоизча кам сарфланди.

Бу соҳада ижобий натижаларга эришилаётганлигидан далолат берувчи яна айрим рақамларни келтириб ўтиш ўринлидир. Ўтган қишлоқ хўжалик йилида Юқори Чирчиқда биологик усулдан фойдаланиш ҳажми режада назарда тутилганига нисбатан 131 фоизни ташкил этди. Оққўрғон ноҳиясида эса назарда тутилганидан ўн фоиз ортиқ экин майдонларида шундай замонавий усул қўлланилди. Бу билан ноҳиялар давлат ва жамоа хўжаликларида анчагина миқдордаги маблағни тежаш, айни вақтда экологик вазиятни сезиларли яхшилашга эришилди.

Шундай хўжаликлар ҳақида гап кетгудек бўлса, авало Бўка ноҳиясидаги Темирязев, Жамбул номли жамоа хўжаликлари, Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги «Северний маяк» жамоа, ўқув хўжалиги, Оққўрғон ноҳиясидаги Сегизбоев давлат хўжалигини ва бошқаларни тилга олиш ўринлидир. Уларда замонавий биологик лабораториялар ташкил этилган бўлиб, уларнинг ходимлари қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг кушандаси бўлган фойдали ҳашаротлар етиштиришяпти. Бекобод ноҳиясидаги хўжаликлараро биофабрика пахтакорларнинг энг яқин кўмакдоши бўлиб қолган.

Биологик лабораторияларни кўпайтириш иши ҳамон давом этмоқда. Бу йил Пискент ноҳиясидаги хўжаликларнинг бирида шундай лаборатория барпо этилади. Паркент ноҳиясидаги «Гулбоғ» давлат хўжалигида ноҳиялараро шундай корхона ишга тушириладики, у қатор жамоа ва давлат хўжаликлари эҳтиёжлари учун фойдали ҳашаротлар етказиб берадиган бўлади.

Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усули заҳарли кимёвий моддаларга ишлатишга нисбатан арзонга тушиши ва, энг муҳими, атроф-муҳитни ифлослантирмаслиги, экологик соф эканлиги маълум бўлишига қарамай бу ишга ҳамма жойда ҳам бир хил эътибор бериляпти, деб бўлмайди. Оғизда унинг тарафдори бўлиб, амалда ўзибўларчилик кайфияти гирдобидан қутулаолмаётган, тўғрироғи бунга астойдил интилмаётган хўжаликлар, ноҳиялар раҳбарлари ҳамон борлиги афсусланарли бир ҳолдир.

Умуман, вилоят бўйича ўтган йили бу усулни қўллаш режаси бажарилмаганлигини асосан шу сабаб билан изоҳлаш мумкин. Хўжалик йилида 510 минг гектар экин майдонларига биологик усул билан ишлов бериш назарда тутилган эди. Амалда унинг уддасидан чиқилмади. Топшириқ 81 фоиздан ошиқроқ қилиб бажарилди, холос. Бу режалаштирилганидан тўқсон олти минг гектар камдир.

Қатор ноҳияларда режаларнинг бажарилиши бундан ҳам кам бўлди. Масалан, Оҳангарон ноҳиясида биологик усулни жорий қилиш бўйича йиллик топшириқ бор-йўғи саккиз фоизни ташкил этган. Паркентда эса ўн икки, Янгийўлда 39, Бўстонлиқда 40, Қибрай ноҳиясида 47 фоизга етди, холос.

Қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усулига бундай муносабатни қандай баҳолаш мумкин? Прогрессив усулнинг моҳиятини тушуниб етмаслик, унинг экологик софлиги, демак инсон саломатлигини таъминлашнинг муҳим омилларидан бири эканлигини эътиборга олмаслик оқибати, деб ҳисоблаш учун барча асос бор.

Бу йил вилоятимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдида катта ва масъулиятли вазифалар турипти, улар деҳқончиликда минерал ўғитлар ва заҳарли кимёвий моддалар ишлатишни анча миқдорда камайтиришлари, бунинг ўрнига органик ўғитлар, зараркунандаларга қарши курашнинг амалда синалган, самарали ва иқтисодий наф берадиган биологик усуллардан фойдаланишни кенгайтиришлари назарда тутилган. Унга эришмоқ учун бошқа чора-тадбирлар қатори биологик лабораториялар ишини пухта ташкил этиш, уларнинг қувватларидан аниқ мақсадни кўзлаб, оқилона фойдаланиш талаб этилади. Бундан қишлоқ хўжалиги ҳам, иқтисодиётимиз ҳам, қолаверса, кишилар саломатлиги ҳам фақат наф кўришини асло эсдан чиқармаслик, уни ҳамма жойда эътибор марказида сақламоқ зарур.

М. МИРҲАМИДОВ.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

АНЪАНАВИЙ АЛОҚАЛАР ТИКЛАНМОҚДА

● **ТУРКМАНИСТОН** президенти Сапармурот Ниёзовнинг Ҳиндистонга қилган расмий ташрифи ниҳоясига етди. Матбуот воситалари мухбирларининг қайд қилишича, бу сафар ғоят самарали бўлди. Ташриф давомида 6 та шартнома, шу жумладан, икки давлат ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатишга доир битим ҳам имзоланди. Бўлиб ўтган кўп сонли мулоқотлар даврида Туркманистон билан Ҳиндистоннинг ташқи сиёсатга доир нуқтаи назарларининг бир-бирига муштарак эканлиги қайд қилинди. Бироқ, С. Ниёзов Деҳлидан жўнаб кетиш арафасида гапириб, Туркманистоннинг Қўшилмаслик ҳаракатига кириш нияти йўқлигини айтди. «Биз ўзга мамлакатлар ички ишларига аралашмаймиз, бизнинг ишларимизга ҳам ҳеч ким аралашмайди, деб умид қиламиз»,— деди Туркманистон президенти. Шунингдек, Туркманистон раҳбари иқтисодий ҳамкорлик масалаларига тўхталиб, табиий газ олиш, кимё, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, меҳмонхоналар қуриш ҳамда банк муомаласида ҳамкорлигимиз муваффақиятли бўлади, деб ишонч билдирди.

КОБУЛ ҲАМОН ҚАМАЛДА

● **НАЖИБУЛЛО** тузуми қулаганидан сўнг Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Афғонистондаги қалтис вазиятни тинч йўл билан ниҳоясига етказиш тўғрисидаги режалари ҳам унчалик самара бермаётганлиги кўриниб қолди. Чамаси ҳокимият тез кунлар ичида ўтиш даври ҳукуматига эмас, балки, мужаҳидлар қўлига ўтиши мумкин, деб кутилмоқда. Афғонистон муваққат ҳокимияти номидан гапирган ташқи ишлар вазири А. Вакил мужаҳидлар билан тиғиз музокаралар олиб бораётганлигини айтди.

Шу орада муваққат ҳукумат Абдураҳим Хатефни мамлакат президенти вазифасини адо этувчи қилиб тайинлаганлигини эълон қилди.

Лекин, кузатувчиларнинг фикрига қараганда, ҳозирча энг бообрў шахслардан бири — мужаҳидларнинг энг катта қуролли гуруҳи қўмондони Аҳмад Шоҳ Масъуд ҳисобланади. Унинг жангарилари мамлакат шимолий ҳудудларини, шунингдек, Кобул тайёрагоҳини назорат қилиб турипти. Иккинчи томондан «Афғонистон ислом партияси» раҳбари Гулбиддин Ҳикматёрнинг ниятлари унчалик аниқ эмас. «Кобул ҳукумати таслим бўлади ёки биз ҳужумни бошлаймиз» деб таҳдид қилди куни кеча у.

Кейинги кунларда собиқ президент Нажибулло қисматига доир турли хил шов-шувлар юрган эди. Лекин 21 апрель куни ИТАР—ТАСС мухбири Ҳиндистон пойтахти Деҳлидан хабар бериб, Нажибуллонинг бу ерга келганлигини ва маъмурлар томонидан номаълум томонга олиб кетилганлигини хабар қилди. Ўз навбатида «Ҳиндустан таймс» рўзномаси ишончли манбаларга суяниб, юқоридаги хабарни тасдиқлади. Нажибуллонинг оиласи эса «Ашока» меҳмонхонасида истиқомат қилмоқда, унинг рафиқаси ҳамда уч қизи қаттиқ қўриқлаб турилибди.

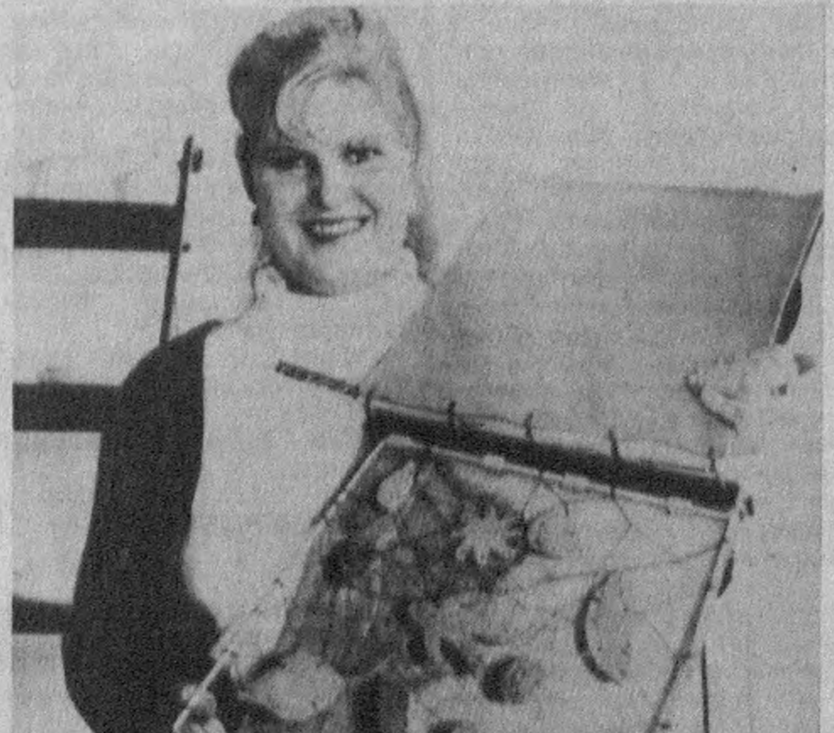

● **ГЕРМАНИЯНИНГ** Росток шаҳрида ажойиб бир нодир китоб нашр этилди. У кўзи кўрмайдиганлар учун мўлжалланган бўлиб, ғаройиб мажмуанинг 20 саҳифасига лой, қўрғошин ҳамда мисдан ўйиб ясалган «ҳарфлар» жойлаштирилди. Кўзи ожизлар пайпаслаш усули билан чоп этилган шеърларни ўқишлари ёҳуд «расмларни» аниқ тасаввур этишлари мумкин.

Центральбильд — ИТАР—ТАСС сурати.

ҲАММАСИ БЎЛИБ, 255 ЙИЛ ҚАМОҚ

● **БУХАРЕСТДА** Румыния Олий суди суд коллегиясининг алоҳида мажлиси бўлиб ўтди. Унда собиқ Румыния коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий ижроия қўмитаси аъзолари ва аъзоликка номзодлари бўлган 21 кишининг жиноий ишлари кўриб чиқилди. Суд уларнинг ҳаммасини 255 йиллик қамоқ жазосига ҳукм қилди.

Якуний ҳукмни ўқиб берган Олий суд раисининг ўринбосари Валериу Богданэску «Ҳукм қилинганлар суд томонидан оғирлаштирувчи вазиятда қотиллик қилишда ёҳуд қотилликда иштирок этишда айбландилар», деди. Собиқ коммунистик партия раҳбарларига 1033 нафар кишининг ҳалок бўлганлиги асосий айб сифатида қўйилди.

ЭЛЧИ УЧУН 1 МИЛЛИОН ДОЛЛАР

● **САУДИЯ** Арабистони матбуот агентлиги яқинда ғалати бир хабар тарқатди. Яманнинг икки тўппонча ҳамда қўл гранатаси билан қуролланган фуқароси Саудия Арабистонининг Санадаги элчихонасига куч билан бостириб кириб, Саудия Арабистони элчисини гаровга олганлигини ва унинг учун 1 миллион доллар пул берилса, озод этажаклигини эълон қилди. Бироқ, террорчининг ниятлари амалга ошмади. 18 соат ўтгач, хавфсизлик кучлари элчихона биносини ўраб олдилар ва элчини қутқариш юзасидан муваффақиятли чора-тадбирлар ўтказдилар. Натижада террорчи ҳибсга олинди.

кўзда тутади. Ваҳоланки, Америка социологларининг ҳисоб-китобларига кўра ҳар 100 нафар ўқувчидан 40 нафари компьютердан фойдаланувчи ва фақат биттасигина программачи (дастурчи) бўлар экан. Шу муносабат билан бир таклифни билдирмоқчимиз. Алоҳида эътиборни биз шу 40 та болага қаратишимиз даркор. Битта иқтидорли бола учун эса дарсдан кейин алоҳида дастур бўйича алгоритмик тиллар, дастурлаш бўйича машғулот ўтказиш зарур. Бундай болалар учун махсус лицей ёки академик синфлар очиш мақсадга мувофиқ. Шунда давлат томонидан сарфланган ҳаражатлар ҳам тез орада ўзини қоплайди. Мактабда тайёрлиги яхши болани корхоналарда қайта ўқитишга ҳожат қолмайди.

Мазкур янгиликни яна бир муҳим томонини айтиб ўтиш керак. Бу — ҳар бир ўқувчининг ижобий қобилиятларини англаш ва уни ривожлантиришда уларнинг руҳий физиологик хусусиятларини, хоҳишларини, қобилиятларини алоҳида-алоҳида ТЕСТлар ёрдамида ўрганиш имкониятидир. Ушбу орқали иқтидорли болаларнинг билим олишда бошқаларга нисбатан илгарилаб кетишига, қолоқ ўқувчиларнинг эса уларга етишиб олишига кенг имкониятлар яратади.

Марказда ҳозир ялписига ҳамма билиши зарур қўлланмалар ўзбек тилида биринчи бор 8 та йўналиш бўйича тарқатилди. Бу қўлланмалар асосан компьютер билан биринчи бор танишаётганлар учун мўлжалланган бўлиб, қисқа кунларда машинани тез ўзлаштириб олишга имкон беради. Ана шу қўлланмалар асосида «Тажриба мактаблари»да информатика ўқувини 10-синфдан эмас, VIII синфдан бошлаш имконини берди. Кибернетика асосларини мактабда янада «ёшартириш» мақсадида ҳамда машинада турли соҳа ходимлари эҳтиёжини қондириш учун билимлар байрамигача марказ ходимлари қуйидаги халқаро қолипдаги дастурларни тайёрламоқдалар:

— **Ўзбек тилида матн муҳаррири;**

— **Ўзбек тилида чизмалар муҳаррири;**

— **Ўзбек тилида электрон жадвали;**

— **Ўзбек тилида маълумотлар банки;**

— **Ўзбек тилида диктантлар тизими;**

Бу дастурларнинг маънавий нусхаларини «Тажриба мактаблари»да синаб кўрилганда ўқувчилар инглиз тилидаги дастурларда қийналмай ишлайдилар. Албатта, машиналар ҳозирча тўлиқ ўзбекчада ишлай олмайди. (Барибир мактаб ўқувчиси инглиз тилини ҳам билиши зарур). Буни ниҳоятда тўғри тушунган марказ навбатдаги дастур сифатида ўзбек мактабларида инглиз тилини эртаклар, саёҳатлар ёрдамида ўргатиш вазифасини ҳал этишга киришди. Бундан ташқари араб алифбеси, йўл ҳаракати қоидаларини ўргатиш, мутаққабил эртаклар асосида дастурлар тузиш режалаштирилмоқда.

Агар шахсий компьютерларни модем орқали оддий телефон тармоғига уланса, у бошқа компьютерлар билан ахборот алмашиши мумкин. Ахборотни телефон орқали узатишда модем электр импульслари кетма-кетлигини, турли баландликдаги товуш сигналлари кетма-кетлигига айлантиради.

Ҳозир марказ ходимлари модем ва телефонлар ёрдамида компьютерлар орқали Ўзбекистон мактабларининг Америка, Канада, Англия ўқувчилари билан алоқа боғлаш, дарс алмашиш масалаларини ўрганмоқдалар.

Марказ бу масалаларни ижобий ҳал этишда Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг ёрдамига жуда муҳтож. Умуман ушбу марказ туркум ишларини Тошкентдаги «Ал-Хоразмий» заводи билан ҳамкорликда олиб бориши ҳам кўзда тутилади. Бунинг учун завод «Ай-би-эм» асосидаги синфларни ишлаб чиқаришни тезлаштириши даркор.

Бизда кибернетика соҳасидаги илмий кучлар ҳам, моддий заҳира ҳам бисёр. Жумҳуриятда кейинги йилларда кибернетика соҳасида минглаб етук мутахассислар тайёрланди. Тошкентда бир нечта заводларда шахсий компьютерлар ишлаб чиқариш имкони мавжуд. Компьютер учун зарур хомашёлар, рангли металларнинг барчаси ўз еримиздан чиқаяпти. Шундай экан, бу соҳада жаҳон маданиятидан орқада қолишимиз асло мумкин эмас. Шунинг учун ушбу мақола поёнида бир нечта амалий таклифларни киритмоқчи эдик:

1. **Жумҳурият вилоятларида** компьютерларни созловчи, дастурлар яратувчи қўшма корхона ёки кичик корхоналарни очиш;

2. **Барча илмий кучларни** компьютерлар ишланмаларига йўналтириш;

3. **Боғча, мактаб, ўрта махсус** ва олий ўқув юртларида зарурий-мажбурий компьютерли таълимни жорий этиш;

4. **Янги технологияни қўллашга** дастурлар тузувчи ишчи гуруҳларга имтиёзлар бериш;

5. **Илғор давлатлардаги** тажрибаларни оддий муаллимлар ўз кўзлари билан кўриб, тажриба алмашишларига имконият яратиш;

Албатта, бу масалалар анча йирик вазифа бўлиб, уларни амалга оширишда Вазирлар Маҳкамасининг махсус қарори ҳам зарур. Катта молиявий асосга эга бўлган бундай қарорни сира кечиктириб бўлмайди, деб ўйлайман.

ЯПОНИЯЛИК ёзувчи Кобо Абэ «Сакура-Мару» номли янги романини компьютер ёрдамида ёзганда биз учун ғайриоддий туюлган эди. Бунда у компьютер тугмалари олдида ўтириб терган матн шу заҳотиёқ дисплей экранига чиқиб турган. Уни йўл-йўлакай таҳрир қилиш — сўзларни алмаштириш, янги жумлалар киритиш, ортиқча жумлалардан воз кечиш мумкин эди. Тегишли тарзда дастурлаштирилган компьютер муайян топшириқ олгач, битта саҳифада такрорланган сўзлар ўрнига бошқаларини ахтаради, зарур синонимларни излайди, хатоларни топиб тўғрилайди. Бу мисол билан айтмоқчимизки, компьютерларни турли жараёнларга қўллаш учун барча мутахассислар, жумладан тилчи, журналист, муҳандис, тарбиячи, муаллим, савдо ходимлари, барчанинг улуши бўлиши керак. Бунинг учун қўйилаётган масалага ўта онгли ва ижодий ёндошиш даркор.

Биз юқорида битта марказ фаолияти ҳақида қисман тўхталдик. Менимча хўжалик ҳисобида ишловчи аниқ буюртмачига эга бўлган: иқтисодий, экологик ахборотларни ташкил этиш омонат касса ва банк, савдодаги ахборотларни айирбошлаш, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот ишларини амалга оширувчи марказлар: нашриёт, матбуот муҳарририятлари ахборот марказларига эга бўлишлари ва уларни замонавий янги технология билан таъминлаш керак. Ана шундагина Ўзбекистонимиз иқтисодида туб бурилишлар бўлиб, ҳар соҳада илғор давлатлар билан беллаша оламиз.

Бахтиёр КАРИМОВ,
олий тоифали муаллим.

• Хотира •

РОВАТАКЛИКЛАР УНУТМАЙДИЛАР

...АСЛИДА бундан бир неча йиллар бурун шундай бўлиши керак эди. «Роватак»да янги мактабнинг илк пойдевори қўйилганида қишлоқдагилар «Насиб этса шу даргоҳни Умрия Йўлдошевнинг табаррук номи билан атаймиз» деб яхши ният қилишган эди. Бу ҳақда юқорига мурожаат қилинди ҳам. Бироқ яқин-яқингача «марказ» дея аталмиш маконнинг таъсири сезилиб турарди. Ҳайриятки, давр ўзгариб, ўз миллий қадриятларимиз тиклана бошланди.

Куни кеча Ўрта Чирчиқ районидаги «Роватак» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган 36-ўрта мактаб биноси ҳовлисида ўқувчиларнинг саф тортиб турган даврасига Умрия Йўлдошевнинг қариндош-уруғлари, дўст-биродарлари, район, хўжалик ва халқ таълими вакиллари келиб қўшилдилар. Гап шундаки, бугун бу даргоҳга шу қишлоқда туғилиб ўсган, узоқ йиллар давомида партия ишида, халқ хизматида бўлиб ўзининг олийжаноблиги билан ёрқин из қолдирган Умрия Йўлдошев номини бериш ва музейнинг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Умрни оқар сув дейдилар. Дарҳақиқат, Умрия аканинг ҳам умри тезда ўтиб кетди, рихлатга юз тутди. Лекин у ҳаёти давомида қолдирган из ҳамюртлари қалбида муҳрланиб қолди. Унинг ҳаёт йўли, амалга ошириб кетган хайрли ишлари буни исботлаб турибди.

...Улуғ Ватан уруши бошланганида Умрия эндигина 16 ёшни қаршилаган эди. Ўша дамдаги шароитнинг оғирлиги уни бир вақтнинг ўзида бир неча соҳада меҳнат қилишга мажбур этди. Ҳали қарасанг, мактабда болаларга билим беришга ошиқса, ундан тўғри далага югуради. Колхозчиларга бош бўлиб уларга мадад бериб, баракали меҳнат қилишга ундайди. Уруш туғагач илмга чанқоқ Умрия ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкентдаги муаллимлар олийгоҳини имтиёзли тугатди.

Билими, фикр доирасининг кенглиги туфайли уни райондаги 4-ўрта мактабга директор қилиб тайинлашди. 1953—55 ҳамда 1958—61 йиллар давомида шу мактабга раҳбарлик қилиб, таълим-тарбия ишининг намунали йўлга қўйилишига, ёш авлодга пухта билим ва онгли тарбия беришга катта ҳисса қўшди.

Ўзининг самарали меҳнати билан халқ ўртасида обрў-эътибор қозонган У. Йўлдошев 1955 йилдан партия ишига ўтди. Дастлаб уч йил давомида райондаги 1-МТС партия ташкилотининг котиби лавозимида ишлади. Халқ хўжалигининг ривожланишига ва юксалишига муносиб улуш қўшди. 1961—63 йилларда район партия қўмитасининг ташкилий ишлар бўлими мудири, 1965 йилдан бошлаб то умрининг охиригача район партия қўмитасининг котиби вазифасида ҳалол меҳнат қилди. Барча меҳнаткашларнинг чексиз иззат-ҳурматини қозонди. Ишда ташкилотчи, уддабурон ва тадбиркор У. Йўлдошевнинг меҳнати ўз вақтида муносиб тақдирланди. Икки марта «Ҳурмат белгиси» ордени, бир қанча нишонлар ва республика ҳукуматининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди...

Мактаб директори Саидахон Турсунова ушбу маросимни очар экан, У. Йўлдошевнинг хотираси учун бир дақиқа сукут сақлашга чақирди. Сўнгра ХДП район Кенгашининг биринчи котиби Исматулла Неъматуллаев сўз олиб, унинг босиб ўтган йўли ҳақида ҳаяжон билан гапирди.

— Ҳар бир ишда ташаббускор бу инсоннинг ҳаёт йўлининг ўзи катта мактабдир,— деди у.— Айнан билим даргоҳига унинг табаррук номи берилиши бежиз эмас. Чунки у ёш авлоднинг билимли, онгли, ўз миллатининг ғururини кўтарадиган асл фарзандлари бўлиб етишишлари учун қайғурарди, шу йўлда тинмай изланарди, меҳнат қиларди. Ўйлайманки, у бошлаган хайрли ишлари шу ерда йиғилган шогирдлари тимсолида амалга ошаверади.

Умрия Йўлдошевнинг устози, маслакдоши, район фахрийлар кенгашининг раиси Олим ака Бердиев, у билан ёшликдан бирга ўсган дўсти, район байналмилал маркази аъзоси Эргаш Тўраевлар ҳам йиғилганларга унинг иш фаолияти ҳақида сўзлаб бердилар.

60-йилларда район партия қўмитасининг биринчи котиби бўлиб ишлаган ҳозирда Чиноз районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги раиси Асомиддин Мираҳмедов сўзга чиқиб, эсдалик учун тушган суратлар ва 1968 йилда ташкил этилган альбомни музейга ҳадя этди. Йиғилишда унинг бошқа дўстлари, яқинлари ҳам сўз олишиб, У. Йўлдошевнинг хотирасини ёд этдилар. Мактаб ўқувчиларидан Ҳамида Жумабоева, Наргиза Усмоновалар устоз ҳақида ўзлари ёзган шеърларини ўқиб бердилар.

Умрия Йўлдошев оиласида олти фарзанд вояга етди. Маъмура, Зикрия, Сайёралар ота изидан бориб, педагоглик касбини танлашди. Ҳамидулла, Алишер ва Лутфуллалар эса халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилишмоқда. Шу куни унинг фарзанди, «Сейсмика» кичик корхонасида меҳнат қилаётган Лутфулла сўз олиб, ушбу маросимни уюштирганларга миннатдорчилик билдирди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бу кичик корхона айни пайтда мактабга ҳомийлик қилмоқда. Ҳар ойда аълочи ўқувчиларни стипендиялар билан таъминламоқда. Ушбу маросимда ҳам Лутфулла Йўлдошев бешта аълочи ўқувчига 100 сўмдан стипендия топширди. Ҳамда корхонанинг мактаб жамғармаси учун 5 минг сўм пул ўтказганлигини маълум қилди. Маросимда У. Йўлдошевнинг онаси 94 ёшли Кароматхон ая ҳам қатнашдилар.

Х. ШАФОАТОВ.

ЭЛНИ ЎЙЛАГАННИНГ НОМИ ЎЧМАЙДИ

РАҲМАТЛИ Асадилла акани яхши танирдим. Қўшни Қорёғди маҳалласининг бообрў кишиларидан бўлган бу чин инсоннинг яқинда юзга яқинлашиб, оламдан ўтган волидаи муҳтарамаси Тоҳира-оппоғойи билан бўлган муомалалари ҳамон кўз ўнгимда. Урушдан кейинги йиллар эди ўшанда. Асадилла аканинг укаси Ҳамидулло билан бир синфда ўқирдим. Яқин дўст эдим. Уларнинг хонадонига тез-тез бориб турардим..

Ҳамиша ним табассум билан суҳбатдошини ўзига ром қилиб оладиган Асадилла акани маҳаллада ёшу қари «умридан барака топсин, обрўси ошсин, одамларга фақат яхшилик қилсам, деб ўйлагани ўйлаган», дея таърифлашарди.

—Маҳалламизда жуда кўп одамларга раҳматли Асадилла аканинг ёрдами теккан, — деб хотирлайди Қорёғди маҳалла қўмитаси раиси Раҳимжон ака Масхаров. — Шунинг учун ҳам у кишининг номини абадийлаштириш ҳақидаги таклифни ўртага ташлаганимда фаоллар бу хайрли ишни бажонудил қўллаб-қувватладилар...

Асадилла Хўжаевнинг асл касб-кори қурувчи-муҳандис бўлган. Оддий ишчиликдан вазир муовини даражасига кўтарилган, сўнгра узоқ йиллар партия органларида раҳбарлик лавозимларида меҳнат қилган. Бир неча йил Тошкент шаҳар партия ташкилотига бошчилик қилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети котиби бўлди. Қандай лавозимда ишламасин, доимо падари бузрукворининг панд-насиҳатини бир зум ҳам унутмади. Элни ўйлади. Одамларга қўлидан келганча яхшилик қилишга интилди. Элни ўйлаганнинг номи унут бўлмас экан...

Яқинда Акмал Икромов районидаги 75-ўрта мактабга Асадилла Хўжаев номи берилган эди. Куни кеча эса бу ерда унинг бюсти очилиш тантанаси бўлди. Район ҳокими Қ. Рафиқов маросимни очиб, Асадилла Хўжаев ҳақида ўқувчиларга гапириб берди. Асадилла Хўжаев билан аввалига ўн йил мактабда, сўнгра институтда бирга таҳсил олган Хабир Усмонов, мактаб жамоаси номидан кекса ўқитувчи Муҳаррам опа Нишонхўжаева, Асадилла Хўжаевнинг фарзандлари, укаси, ёру дўстлари бундай эъзоз учун унинг ташкилотчиларига ва жонкуярларига миннатдорчилик билдирдилар.

Хотира бюстини ҳайкалтарош Равшанбек Миртожиев яратди.

— Сиз Асадилла акани билармидингиз, у киши билан учрашганмисиз?

— Йўқ, у киши билан шахсан таниш эмасман. Лекин, бюстни яратишда оила аъзолари, таниш-билишлари билан бўлган суҳбат у кишининг одамийлиги, ўзгаларга фақат яхшиликни раво кўриши менга завқ-шавқ берди.

Марҳум — ажойиб инсоннинг сиймосини яратган ҳайкалтарош Р. Миртожиев меҳнати ва ҳаражатлари учун ҳақ олишдан воз кечди. Яхши инсонлар ҳаёти ўзгаларга чин одамийликдан сабоқ беришига яна бир бор имон келтирдим.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

СУРАТЛАРДА: Асадилла Хўжаев бюсти очилиш маросимидан лавҳалар.

• Даврон АҲМАД суратлари.

ИХТИРОЧИ ЎҚИТУВЧИЛАР КАШФИЁТИ

БУГУНГИ кунда мактаб таълимида телевизион ўқув кўрсатувларининг тутган ўрни катта. Шу сабабли ҳам билим даргоҳларида қатор машғулотларни телевизион кўрсатувлар орқали уюштиришга бўлган интилиш кучайди.

Таълим жараёнида қўлланилаётган бундай техникавий воситалар намуналари ижодкор ўқитувчилар томонидан тайёрланиб, ихтиро қилинаётгани қувонарли ҳолдир. Ўзига хос телемарказ деб аталаётган бу қурилмаларни рўёбга чиқаришда Тошкент районидаги 22-ўрта мактабнинг моҳир ўқитувчилари самарали изланишлар олиб бордилар. Таълим жараёнига янгича ёндошаётган тажрибали муаллимлардан М. Соатов билан Л. Қосимовлар яратган бу телемарказ макети яқинда ўтказилган «Ўқитувчи-ихтирочи» жумҳурият кўрик-кўргазмасида муваффақиятли намойиш қилинди.

Ижодкор муаллифлар масалага жиддий ёндошиб, ушбу ўқув кўрсатмаси қўлланманинг мукаммал бўлишига эришдилар. Ушбу қурилма видеоэпидиаскоп ҳамда тўрт тактли ички ёнар двигателнинг электрлаштирилган макетидан иборат. Видеоэпидиаскоп иккита камера, видеокучайтиргич, тасвирни ростлагичлар, камералар иш тартибини бошқарув пульти, видеочастотали кучлатгич каби тайёр аппаратлардан иборат. Унга йигирмага яқин телевизорни бемалол қўйиб кўриш мумкин.

Кўрик-кўргазмада ана шу ўқув телемажмуи билан қизиқиб танишган мутахассислар бу изланишга юқори баҳо бериб, уни «мактаб телемаркази» ёхуд «кабелли телевидение» деб бемалол аташ мумкинлигини айтдилар.

Яқин келгусида бу турдаги ўқув телемажмуи намуналари жумҳуриятимизнинг бошқа мактабларида ҳам жорий этилади.

А. АЛИЕВ.

РЎЗНОМАГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

САНАТОРИЙ ЙЎЛЛАНМАЛАРИ БЕПУЛ

Муҳарриятимизга Тошкент вилояти, Тошкент ноҳияси, Шифокор маҳалласи, Чуқурсой кўчаси, 197-уйда истиқомат қилувчи қаҳрамон она Муқаддам Абдураҳмонова қуйидаги мазмунда мактуб йўллаган эди:

«... Ёшим 61 да. Пенсионерман, 12 нафар фарзандим бор. Турмуш ўртоғим 1990 йилда вафот этганлар. Катта ўғлим 39 ёшда. Икки нафар фарзанди бор. Давлат томонидан нафақа олади. Хатни ёзишдан мақсад, мен ва ўғлим ҳеч қандай имтиёзлардан фойдалана олмаймиз. Бу ҳақда ноҳия таъминоти ходимларига айтганимизда: бундай имтиёзлар йўқ, дейишди. Шаҳар атрофидагилар айрим имтиёзлардан фойдаланишади-ку?

Сизлардан илтимос, қаҳрамон она ва ногиронлар учун қандай имтиёзлар берилгани хусусида маълумот берсангиз.

Муқаддам АБДУРАҲМОНОВА».

* * *

Биз тўлақонли жавоб беришларини сўраб мактубни Тошкент вилояти ижтимоий таъминот бошқармасига юборган эдик. Яқинда бошқарма муовини Д. Мадикаримова имзоси билан қуйидаги жавобни олдик:

Вилоят социал таъминот бўлими сизнинг «Тошкент ҳақиқати» рўзномасидан келган аризангизни кўриб чиқиб, шуни маълум қиладики, умумий касаллик туфайли I ва II-гуруҳ ногиронлари бўлган кишилар социал таъминот бўлими идоралари орқали санаторий ва курортларга йўлланмаларни бепул олиш ҳуқуқига эга. Шунингдек врач томонидан берилган дориномa асосида дори-дармонларни 50 фоиз арзонига олиш ҳамда шу гуруҳдаги ногиронлар барча даромадлар бўйича солиқларни 50 фоиз миқдорида тўлаш имтиёзларига эгалар.

Ҳар йилнинг 1 октябрдан 5 майгача бўлган вақт давомида темир йўл ҳаракатлари, шаҳарлараро транспорт воситалари ва тайёра патталарига тўланадиган ҳақнинг 50 фоизини тўлаш ҳуқуқи белгиланган.

Қаҳрамон оналар оддий пенсионерлар учун яратилган имтиёзлардан фойдаланадилар, холос.

ЯНГИ ТОПИЛМАЛАР—МУЗЕЙГА

ЎЗБЕКИСТОН халқлари тарихи музейи хазинаси қатор янги экспонатлар билан бойиди. Бу хил ноёб материаллар орасида Тошкент вилоятининг Кавардон қадимий шаҳарча ҳаробаларидан олиб келинган топилмалар ҳам бор. Улар археологик қазилма ишлари чоғида қўлга киритилди. Илмий экспедиция давомида IV—V асрларга доир маданий иншоотлар қолдиқларига ҳам эътибор берилди. Ўша даврга хос бўлган сопол идишлар, аёлларнинг турли тақинчоқлари, ҳар хил тангалар ҳам олиб келинди.

Музей ходимлари бу хил ноёб топилмаларни тарихий-элшунослик нуқтаи назаридан атрофлича ўрганиб чиқишга киришдилар.

С. ӨДИЛОВА

• Ҳар тўғрида •

ЖАҲОНДА ЭНГ ЙИРИК

Қақраб ётган воҳада ниҳоятда катта ўлчамдаги қандилни кўз олдингизга келтиринг. Бу сароб эмас. Энг катта кактус-карнегия шундай кўринади. У жаҳонда энг катта ҳисобланади. Минг йилга яқин яшайди. Вазни бирнеча тонна келади. Нима учундир, бундай кактус ўсадиган жойларда кўплаб кимё саноати корхоналари қурилди. Бунинг оқибати ёмон бўлди. Ўсимлик гуллади ва ҳосил бераверади, бироқ кўкармайдиган бўлиб қолди. Шунгача бориб етилдики, унинг ихлосмандлари уруғини ботаника боғларига юбордилар, ва улар шундай жойларда ўстириладиган бўлиб қолди.

САҲРОИ КАБИРДА ҲАМ ОЛМА ГУЛЛАЙДИ

Ҳа, ишонаверинг. Бунинг ҳеч муболағаси йўқ. Қаловини топсанг қор ҳам ёнади, деганлари шу бўлса керак. Германияда шундай бир ажойиб кукун яратилдики, унинг ёрдамида қурғоқчил жойларни ҳам гуллаб-яшнаётган воҳага айлантириш мумкин. У ёғингарчилик ва суғориш узоқ вақт бўлмаганида ҳам дон ва ҳарқандай бошқа экинлардан барқарор ҳосил олиш кафолатини беради. Унинг энг асосий хусусияти шундаки, узоқ давр мобайнида намни йиғади ва сақлайди. Кукун нафақат сувни сақлаб қолади, шу билан бирга ўғитни у зарур бўлган, кўп самара берадиган жойда, яъни тупроқнинг устки қатламида тутиб қолади. Унинг яна бир афзаллиги экологик зарарсизлигидадир. Уни тупроққа ўғитни сепишда фойдаланиладиган оддий агрегатлар ёрдамида солиш мумкин.

Кукун Суданда синовдан муваффақиятли ўтди. Кўпчилик Африка давлатларида унга катта қизиқиш билан қарамоқдалар.

• СПОРТ • • СПОРТ • • СПОРТ •

ОСИЁ ЎЙИНЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОН ҲАМ ҚАТНАШАДИ

ТОКИО, 20 апрель. (РАТА—ТАСС мухбири Вячеслав Бантин). 1994 йилги ёзги Осиё ўйинлари Японияннинг Хиросимо шаҳрида ўтказиладиган бўлди. Унда МДҲнинг Ўрта Осиёдаги беш республикаси ҳам қатнашади. Улар мазкур спорт байрамида қатнашиш ҳақидаги расмий талабномаларни Осиё Олимпия кенгашига топширишди. «Асахи» рўзномасининг бугун хабар қилишича, Осиё Олимпия кенгаши бу масалани ижобий ҳал этишга мойилдир. Кенгашнинг ялпи мажлиси Японияда ўтказиладиган кун — 22 апрелда Осиё Олимпиада кенгашининг қарори расмий равишда эълон қилинади. Бугун эса мазкур органнинг навбатдаги мажлиси бошланади, унда собиқ Совет республикаларининг Осиё давлатлари сифатида шу ўйинларда иштирок этиш масаласи кун тартибидаги асосий моддалардан бири бўлади.

Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон 1994 йилги ёзги Осиё ўйинларида қатнашиш ҳақида илтимосномалар беришди. Собиқ СССР спортчилари Осиё ўйинларида биринчи марта қатнашадилар. Бу ўйинларда Осиё минтақасининг 40 га яқин мамлакати иштирок этиши кутилмоқда.

«ТЕМИРЙЎЛЧИ» ИЛДАМЛАМОҚДА

РЕСПУБЛИКА миллий биринчилигининг навбатдаги олтинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди. Қўқоннинг «Темирйўлчи» футболчилари Тошкентнинг «Трактор» клубини қабул қилиб 2:0 ҳисобида навбатдаги ғалабага эришдилар. Бу қўқонликларнинг мавсумдаги тўртинчи ютуғидир. «Темирйўлчи» фақат бир ўйинда Тошкентнинг «Пахтакор» командаси билан дуранг ўйнаб, бир очко йўқотди, холос. Қолган тўрт ўйинда эса рақиблар дарвозасига тўққизта тўп киритиб, ўз дарвозасини дахлсиз сақлаб турибди. Бу ғалабадан кейин қўқонликлар 9 очко билан жадвалда якка пешқадам бўлиб олдилар.

Наманганнинг «Навбаҳор» коллективини 1:0 ҳисобида енгган «Суғдиёна» клуби 8 очко билан иккинчи ўринга кўтарилди. 7 тадан очко тўплаган Тошкентнинг «Пахтакор» ва Андижоннинг «Наврўз» клублари жадвалнинг учинчи, тўртинчи поғоналарини эгаллаб турибдилар.

Олтинчи турнинг бошқа ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Мароқанд» — «Нурафшон» — 1:2; «Янгиер» — «Сурхон» — 1:1; «Кимёгар» — «Наврўз» — 0:0; «Нефтчи» — «Орол» — 1:0; «Косонсойчи» — «Чирчиқ» — 0:2.

Навбатдаги еттинчи тур ўйинлари 26 апрель, якшанба куни бўлади.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШҚАРМАСИ

Қибрай ноҳия халқ таълими бўлими қобилиятли болаларни Улуғбек номли 45-кўп йўналишли махсус мактаб-олийгоҳнинг 10-синфига фақат «яхши» ва «аъло» баҳолар билан олийгоҳнинг тайёрлов бўлимига

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш соҳалар бўйича ўзбек тилида олиб борилади. Бу ўқув даргоҳига кирувчилар Тошкент тиббиёт олийгоҳи, Техника дорилфунуни, Тошкент Темирйўл транспорти муҳандислари, Шарқшунослик, Архитектура ва қурилиш олийгоҳларининг комиссиялари иштирокида олинган ёзма иш асосида

олийгоҳ қабул ҳайъати иштирокида

синов-кириш имтиҳонларини топширадилар.

Тошкент тиббиёт олийгоҳига кирувчилар кимё, биология, она тилидан (ёзма), темирйўл транспорти муҳандислари олийгоҳи, техника дорилфунуни, архитектура ва қурилиш олийгоҳларига кирувчилар физика, математика, она тилидан (ёзма), Шарқшунослик олийгоҳига кирувчилар инглиз тили, биронта шарқ тилидан (ёзма) имтиҳон топширадилар.

Ҳужжатлар 1992 йил 1 июндан 1992 йил 27 июнгача қабул қилинади.

Олийгоҳга кирувчилар учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: олийгоҳ ректори ва «мактаб-олийгоҳ» директорига ариза, 9-синфни битирганлик ҳақида гувоҳнома, туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномадан кўчирма, тиббий маълумотнома, 5Х6 см. ҳажмдаги расм.

Кириш имтиҳонлари 1 июлдан 16 июлгача ўтказилади.

Манзилимиз: **Тошкент вилояти, Қибрай ноҳияси, «Турон» (Коммунист) жамоа хўжалиги, 45-«мактаб-олийгоҳ» биноси. Телефон: 67-886.**

Автобуслар: 491, 167, «Қибрай-Гулистон» «Турон» (Коммунист) жамоа хўжалиги идораси» бекати.

«Қибрай-селекция» автобусининг «Турон» (Коммунист) бекати.

Маълумотлар олиш учун Қибрай ноҳия халқ таълими бўлими (телефон **61-244**)га мурожаат қилинсин.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий қадриятлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар— 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар— 325666.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилди. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г—18. Индекс: 64672. Босмага топшириш вақти — 20.30. Босмага топширилди — 19.00. 30579 нусха босилди.